

Jože Hočevar
Osrednja knjižnica
66000 Koper

1952-1982
29 XI 1982
MEHANOOTEHNIKA
OLANSOLA DIST.
19 XI.82
JUGOSLAVIJA
01.40

mehanotehnika izola

3. NOVEMBER 1982

glasilo delovne organizacije

1952-1982

1952-1982

1952-1982

MEHANOOTEHNIKA

Naš včeraj, danes, jutri

Čprav nas tekoče dogajanje sili v usmerjanje naše pozornosti k sedanemu trenutku, se kljub temu ne moremo izogniti našemu življenjskemu objemu, ki sestoji iz našega včeraj, našega sedanjega trenutka in naše bodočnosti. In zakaj bi bežali od te naše biti? Nasprotno, vsak dan nam mora biti prisotna naša prehojena pot, naš sedanji trenutek in kaj bo z nami jutri. Ker pa nas tekoči problemi po navadi toliko preokupirajo, da »nimamo časa« razmišljati o naši preteklosti in nam včasih niti ni povsem jasna naša bodočnost, nam jubileji predstavljajo nujno priložnost, da se vprašamo, kaj smo bili, kaj smo in kaj bo z nami?

30-letni jubilej je že tak, ki v naših družbenih razmerah sam po sebi veliko pove o naši prehojeni poti. Posebej značilne pa so razmere nastajanja Mehanotehnike.

V začetku petdesetih let so pri nas delavci začeli uresničevati svoj zgodovinski cilj. Začeli so upravljati s tovarnami sami, začeli so upravljati s svojim delom in z rezultati svojega dela. Toda takrat Mehanotehnika sploh še ni bilo. Mehanotehnika se je takrat še rojevala. Nastala je dobesedno iz nič in z le tremi delavci začela. Začela je z navdihom po lastni ustvarjalnosti in lastni rasti in razvoju. In ravno ta značilnost jo je vseskozi spremljala in jo pogojevala v njeni 30-letni rasti.

Druga značilnost nastajanja in rasti Mehanotehnike so bile takratne razmere tukajšnjega območja, ko je bilo potrebno iz nič začeti nekako gospodarsko — predvsem industrijsko aktivnost in tako čvrsti začetek pripadnosti tega območja matični domovini na konkretnih razvojnih prijemih. Na območju današnje slovenske obale takrat praktično ni bilo nobene prave industrijske dejavnosti razen ribiške in konzervne industrije v Izoli. Mehanotehnika je predstavljala enega od izvornih, samostojnih, lastnih industrijskih zametkov na obali.

Tu ni potrebno kronološko navajanje razvoja in rasti Mehanotehnike do danes. Osnovna razvojna bit je vseskozi izhajala od njenih začetnih zasnov in tako je danes Mehanotehnika postala največja delovna organizacija v Izoli in med pomembnimi na Obali.

Tudi v zadnjih letih, ki na svoj način odražajo naše družbeno ekonomske razmere, je Mehanotehnika ostala zvesta svojemu osnov-

nemu konceptu. Nikoli se ni vdala skušnjavi, da bi začela hlastati po razvoju na osnovi sredstev, ki jih ni zmogla sama ustvariti, na račun neke imaginarne bodoče akumulacije, na račun drugih. Vseskozi smo si prizadevali organsko rasti v skladu s svojimi zmognostmi in zato nam beseda stabilizacija ni nova. Poleg tega se nismo nikoli ritali v razne spiske »prioritetnih dejavnosti«, temveč smo svojo prioriteto vedno uveljavljali z lastnim delom in usmeritvijo, ki jo je družba pogojevala.

Na ta način smo si ustvarili koncept in pozicijo, za katero smatramo, da je taka, kot jo naše sedanje družbeno — ekonomske razmere pogojujejo in najbolj rabijo. Z določeno dozo samozavesti in notranjega zadovoljstva sedaj ugotavljamo, da smo se v osnovi pravilno obnašali na naši dosedanji poti, pri čemer pa nas motijo ti linearni administrativni ukrepi, ki hočeš nočeš razvrednotijo naše napore, ker nas mečejo v povprečje tistih, ki so se drugače obnašali.

Neglede na to smo vztrajali na teh izhodiščih in smo trdno odločeni vztrajati tudi naprej, ker objektivna situacija pri nas enostavno ne bo več dovoljevala takega povprečniškega pristopa in lažne solidarnosti tako, da se bo morala uveljavljati selekcija na nekih objektivnih kriterijih kvalitete gospodarjenja in zagotavljanja pogojev za to razlikovanje.

Naš jutri je tako tudi načrtan. Temelje plana smo si postavili na teh osnovah in čprav živimo v zelo negotovih pogojih gospodarjenja tako doma kot v svetu, ki preživlja najhujšo krizo v povojnem obdobju, smo navdahnjeni s treznim optimizmom. Ta naš zmerni optimizem ima korenine v dosedaj prehojeni poti, ki je bila značilno samorastniška in v veri v naše lastne sile za vnaprej.

Noben dejavnosti, nobenemu subjektu ni bodočnost zagotovljena sama po sebi. Za našo dejavnost in za našo firmo še posebej velja, da si bodočnost ustvarjamo v prvi vrsti sami, da je odvisna v prvi vrsti od nas samih. Nakazana smer razvoja naše širše družbe z »izhodišči temeljev dolgoročne ekonomske stabilizacije« nas v tem samo potrjuje in nam je v dragoceno oporo.

V naši prehojeni poti vidimo bistvo samoupravljanja in smo ga tako tudi doživljali in si ne bomo dovolili, da bi to našo največjo vrednoto in pridobitev razvrednotili ali doputili, da nam to vzamejo.

MARJAN STARC, dipl. oec.
dir. DO

Delavcem Mehanotehnike

Letošnjega novembra praznujejo delavci »Mehanotehnike« 30. obletnico svoje delovne organizacije.

Od začetnih 3 delavcev ob ustanovitvi se je »Mehanotehnika« razvila v največjo delovno organizacijo naše občine s 1.650 članskim delovnim kolektivom in v največjega proizvajalca tehničnih igrač v Jugoslaviji. Delavci »Mehanotehnike« so lahko ponosni na zgodovino svoje organizacije, na 30 let uspešnega poslovanja in izredno dinamične rasti, kar je hkrati bistveno vplivalo na sam razvoj naše občine.

Ob tem je potrebno poudariti, da se je delovna organizacija samorastniško razvijala, zanašajoč se predvsem na lastne sile in na sposobnost delovnega kolektiva, ki je s požrtvovalnostjo in samoodpovedjo ter z izrednim čutom navezanosti in zvestobe svoji delovni organizaciji »previharil« mnoge težave in težke trenutke, ki jih je doživljal v obdobju svojega razvoja.

»Mehanotehniko« poznajo po vsej naši domovini in v tujini, kamor izvažajo svoje proizvode, zlasti pa igrače, s katerimi osrečuje mlade in odrasle.

Delovnemu kolektivu gre zasluga tudi za to, da se stabilizacijsko obnaša, da je svoje poslovanje že davno prilagodil ne samo svojim potrebam, temveč tudi potrebam naše družbe s tem, da je velik del svojih proizvodov usmeril na svetovno tržišče, zlasti pa na konvertibilno, kar predstavlja danes temeljno nalogo našega gospodarstva. Uspešno poslovanje in še posebej uspešen nastop »Mehanotehnike« na svetovnem tržišču je nadaljnji znak sposobnosti in realnega planiranja tega našega delovnega kolektiva, ki tudi v današnjih težkih gospodarskih razmerah, zavedajoč se, da tudi njim ne bo lahko, vidijo možnost nadaljnega uspešnega poslovanja in razvoja s še boljšim delom in z vlaganjem še večjih naporov za doseganje teh ciljev.

Z velikim zadovoljstvom v imenu Skupščine občine Izola in njenih organov — delavcem »Mehanotehnike« ob praznovanju 30. obletnice čestitam za vse dosedanje delovne uspehe, želeč jim, da bi tudi v bodoče kljub večjim naporom, ki jih čakajo, dosegali enake in še večje uspehe v lastno korist, v korist občine in v korist naše socialistične družbe.

Izola, november 1982

Branko FURLAN

Predsednik
Skupščine občine Izola

Ob 30-letnem jubileju

Mi delavci Mehanotehnike praznujemo letos 30-letnico naše rasti. Rasti, ki jo je spremljalo veliko radostnih in veliko težkih trenutkov. Na II. kongresu Ljudske tehnike leta 1951 v Ljubljani se je v diskusiji porodila ideja o gradnji tovarne, ki bi proizvajala igrače za potrebe jugoslovanskega tržišča. Mogoče je zgolj naključje privedlo do tega, da je bila ideja realizirana leto dni kasneje ravno v Izoli. Takrat je skupina ljudi razmišljala o proizvodnji igrač, ki ne bi samo zadovoljevala potrošnike, ampak bi dajala kruh številnim prebivalcem na takrat razvijajočem se področju.

1. novembra 1952. leta je tako Mestni ljudski odbor Izola ustanovil podjetje Mehanotehnika Izola. Že takrat je bila definirana osnovna dejavnost mladega kolektiva, ki naj bi bila proizvodnja igrač. Rojstno ime je Mehanotehnika dobila po svojem prvem izdelku sestavljeni »Mehano«, ki jo proizvajamo še danes.

Prvim uspehom s sestavljenko Mehano so se pridružile težave. Mlad kolektiv poln elana je stremel k razširitvi proizvodnje, to pa je spremljala stiska prostorov. Takrat je Mehanotehnika domovala v različnih prostorih po vsej Izoli. Težko je bilo v tistih časih prepričati širšo skupnost, da je tudi igrača potrebna za razvoj mlade družbe. Tako se je že od vsega začetka moral kolektiv odrekati marsičemu, da je leta 1959 lahko zgradil novo proizvodno halo. Leta 1963 je poleg nove proizvodne hale zrasla še upravna stavba. Novi delovni prostori so seveda bili velik uspeh, holje sad dolgoletnih odrekov in požrtvovalnosti takratnega kolektiva. Vse skupaj si je kolektiv zgradil sam, s svojimi lastnimi sredstvi. Prav ta moment moramo še posebej poudariti, kajti ponosni smo lahko, da smo si svojo Mehanotehniko postavili sami.

S preselitvijo je kolektiv pridobil nov zalet v svojem razvoju. Hitro se je prilagodil zahtevam takratnega tržišča. Leta 1961 je ponovno prišlo do pomembne odločitve. Domači trg je namreč postal premajhen, potrebno je bilo osvojiti tuja tržišča, seveda je zunanje tržišče zahtevalo novo kvaliteto. Proizvajati je bilo potrebno po nizkih cenah in skrbeti za razvoj proizvodov.

Mehanotehnika je z vključitvijo v mednarodno delitev dela doživela ponovno naglo rast. Danes lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bila takratna strateška odločitev — izvoz — pravilna. Z naglo rastjo proizvodnje je bilo potrebno dograjevati in urejevati nove prostore. V

(Nadaljevanje na 16. strani)

Tri desetice našega razvoja

Trideset let nas že deli od dneva, ko je mestni ljudski odbor Izola s svojo odločbo 1.11.1952 potrdil ustanovitev podjetja MEHANOTEHNIKA Izola. Začela se je doba oblikovanja, konstituiranja in izgradnje. Pozneje so se Mehanotekniki pripojila razna manjša obrtna podjetja, kot naprimer: »Sjaj« Izola, Obrtno podjetje »Izo«, ki ga je predhodno ustanovila Mehanoteknika. Upoštevajoč lastne ter širše družbene interese, je Mehanoteknika ustanavljala lastne obrate izven občine in izven same Slovenije. Tako je bil ustanovljen obrat »Materija« (sedanja TOZD »Pliš igrače«). V Piranu so se vršile montaže ter skladiščenje gotovih in drugih materialov. Od bivšega podjetja »KIB« (kemična industrija Buje) se je organiziral obrat Mehanoteknike v Bujah. K temu se je pozneje pridružilo obrtno podjetje »Metalac« Buje.

Na predlog predstavnikov občine Umag se je Mehanotekniki pridružilo obrtno podjetje »Kositar« Umag, iz katerega se je razvila najprej DE livarna v podjetju Mehanoteknika, s poznejšo reorganizacijo je le—ta postala ena od TOZD DO Mehanoteknika do leta 1979, ko se je ta TOZD združila TOZD vijakarno v sedanjo TOZD »Kovinski izdelki«.

Med nami so še starejše članice in člani Mehanoteknike, ki vedo povedati, pod kakšnimi pogoji je rasla ta naša delovna organizacija takrat, ko je bila »podnajemnik« v Izoli. Omeniti moramo namreč, da do leta 1959 Mehanoteknika ni imela lastnih prostorov. To potrjuje nepopisno veselje 577-članskega kolektiva, ko je 1959. leta pridobila novo proizvodno halo.

Hiter razvoj tovarne je porajal iz dneva v dan, iz leta v leto nehen problem proizvodnih

prostorov, ki so postajali pretesni. Leta 1959, z izgradnjo proizvodne hale, še zdaleč ni bilo mogoče govoriti o nekakšnem poslovanju v normalnih pogojih, saj je celotni (razen računovodstva) upravni aparat bil razmeščen v provizorično postavljene pisarne po celi proizvodni hali. Sledila je izgradnja upravne zgradbe in kmalu zatem ostalo. Eden od zadnjih podvigov je bila izgradnja prepotrebnega skladišča.

Če s spominom listamo po zgodovini naše Mehanoteknike, povsod in vedno naletimo na samorastniški izraz, ki sega v sam začetek izgradnje, ki se je začela na osnovi sklepa in stališč, da je potrebno sleherni novo ustvarjeni dinar vložiti v opremo, v prostore, v tovarno.

Samorastniško in samoupravljalsko se je Mehanoteknika vedla od svojega rojstva do današnjih dni, saj je napr. izvolila odgovarjajoče samoupravne organe tudi takrat, kadar na osnovi tedaj veljavnih predpisov kot podjetje v izgradnji ni bila obvezna, da le-te izvoli.

Oslanjajoč se le na lastne moči, v zgodovini Mehanoteknike so zabeleženi za tedanje čase razni podvigi, ki so jih izpeljali delno posamezne DE ali pa podjetje kot celota: po zgraditvi nove proizvodnje hale 1959. leta je bilo potrebno iz tedanje »Ampeleje« in »Male opreme«, kjer sta bila naša obrata, preseliti tovarno v Polje 9. Preseliti smo morali »gro« strojev. V glavnem so to bili stroji vijakarne, stiskalnice in orodjarne ter dva ali trije stroji za brizganje plastičnih mas. Tedaj ni bilo ne vilicarjev, ne dvigal, bile pa so roke in »HORUK« tedanjih delavcev Mehanoteknike. Da so stroji ponovno zaropotali v novi hali, ni bilo potrebno niti teden dni.

Omeniti moramo, da po številu omenjenih strojev danes v pri-

merjavi z leti preselitve ni večje razlike. V naših analih je zabeleženo, da je Mehanoteknika svoj prvi izvoz izvedla natanko 4.6.1962. leta. Na ta datum smo odpremili prvo pošiljko naših izdelkov firmi Interprogres iz Frankfurta (ZRN). Nič pa ni rečeno, kako se je realizirala proizvodnja tega izvoza. Da ne bi že ob prvem izvozu zamudili z odpremo je bilo postavljeno na dnevni red in sklenjeno, da vsi delavci izven neposredne proizvodnje pomagajo v montaži in pri pakiranju izdelkov za izvoz. Le direktor, tehnični vodja in dežurni za razpisovanje DN niso delali v proizvodnji, s tem je bil pravočasno realiziran prvi izvoz Mehanoteknike.

Podobne akcije so delavci naše DO uprizorili tudi, ko se je šlo za dosego boljše in večje realizacije na domačem trgu. Iz grafičnih prikazov je razvidno, kako je Mehanoteknika rasla po številu delavcev, po milijonih din ustvarjenega celotnega prihodka, po dolarjih ustvarjenih z izvozom, ki se je kot smo že omenili začel leta 1962.

Nimamo sicer »grafičnih« prikazov našega družbeno političnega in samoupravljalnega udejstvovanja, vendar podjetje v izgradnji, (MT je to bila od 1952 do 1956), ni bilo potrebno izvoliti samoupravnih organov, kajti Mehanoteknika je le—te imela od svojega začetka.

Organizacija podjetja po t.i. ekonomskih enotah je pomenila še en dodan kamenček v mozaiku razvoja samoupravljalnih sil. Vsega tega prav gotovo ne bi bilo mogoče doseči, brez aktivnega in konstantnega delovanja ostalih subjektivnih sil v kolektivu. ZK s svojim tovarniškim komitejem in sekretarji po osnovnih organizacijah, Zveza borcev, sindikalna organizacija, mladinska organizacija in ostali

so vedno bili kos pri razčiščevanju in razreševanju situacij, posebno pa pri usmerjanju začrtane poti. V potrditev navedenemu, govorijo nešteta priznanja, ki so nam jih izrekli Zvezni, Republiški ter Občinski organi.

Seveda, vedno gladko nam ni moglo iti. Kot delček celotne družbe, smo se tudi mi srečali z vrsto problemov, od recesij na domačem in tujem trgu, do konfliktnih situacij, ki so nastajale v borbi mnenj. Subjektivne sile v tovarni, ali bolje rečeno celotni kolektiv, je lažje izhajal v razreševanju situacij, ko je šlo za tako ali drugačno varianto, ki jo je bilo treba izbrati za doseganje skupnih ciljev in interesov. Težje je šlo, ko si je v kolektivu pod parolo socializma in samoupravljanja, posamezna skupinica z demagoškimi prijemi hotela izbrati nekaj, ki ni bil cilj celote, temveč cilj za dosego lastnih posameznih interesov.

Takšno krizo smo imeli ravno v obdobju, ko se je moralo sprojavati v življenje amandmaje nove ustave. Kot vedno, se je tudi pri premagovanju te krize Mehanoteknika ponovno obrnila vase in le z lastnimi silami še enkrat prebrodila težave, ki so se ji zoperstavili.

Po reorganizaciji podjetja v DO s svojimi TOZD, smo še bolj enotni, kot kdajkoli prej postavili novi sistem ciljev in z njimi začeli novo obdobje 1976—1980. Doseženi rezultati za to obdobje so že enkrat potrdili, da je naš celotni kolektiv ponovno izšel kot zmagovalec, enoten in močan ter obogaten z novimi izkušnjami in zaupanjem vase. To nam bo še kako potrebno na novi začrtani poti v novem srednjeročnem obdobju, ki kakor kaže ne bo posipan z rožami.

Roman Mekiš

Mehanotekniko smo pričeli graditi leta 1956.

Gradnja notranjih prostorov.

Tri desetice našega razvoja

Igrača — otrokov prvi korak v svet

Leta 1952 ustanovljene tovarne, je mali kolektiv pričel z delom v skromnih prostorih tovarne »Delamaris«. Takrat je bilo najvažnejše začeti in nadaljevati pa čeprav le s kopiranim izdelkom. Vzorec za ta prvi izdelek je bila sestavljanka »MECCANO« istoimenske tovarne v Angliji.

Del naše zgodovine je tudi to, da je izpeljanka tega imena dala ime tudi naši takrat ustanovljeni tovarni: MEHANOTEHNIKA. Tako je prvi izdelek, ki ga še vedno proizvajamo, bila kovinska sestavljanka. Tudi naslednji izdelki so bili kovinski, ali lepše povedano iz pločevine. Pištola na kapseljne — Ivo, mali Jeep in malo letalo so bili naslednji izdelki kolektiva, ki se je medtem že preselil v večje prostore (sedanji market Nanos). Tudi ti izdelki so bili le kopija tujih igrač, saj si takrat tovarna še ni mogla privoščiti lastnega razvoja. Toda samo leto dni kasneje — to je 1955. leta že zasledimo začetek razvoja, s takrat ustanovljenim prototipnim oddelkom.

Skromno opremljen kotiček v montažnem oddelku tovarne, ki se je že preselila v skladišče tovarne »AMPELEJA«. Februarja 1956 sem postal član tega skromnega prototipnega dela tovarne in uspeh našega, popolnoma našega dela sta bila dva mala letala: Mig—15, takrat tako poznanega ruskega lovca in malo angleško letalo Swift.

Zanimivo pri tem je to, da smo v tistem času proizvajali cinkove lončke za baterije in nam je ostajal odpadni material, ki smo ga uspešno prelivali v ta dva letala. Prav kokile teh dveh letal smo kasneje predelali za brizganje plastike in prav ta dva proizvoda sta bila plod popolnoma našega

razvoja, torej naša prva plastična izdelka. Da, dobili oziroma nabavili smo prvi stroj za brizganje plastičnih mas in naš razvoj — takrat še vedno samo prototipna dejavnost — je zavzel novo smer: poleg pločevine, sedaj še plastika.

Tovarna se je širila, povečevala, večalo se je število izdelkov in, da bi nekoliko omejili kopiranje tujih izdelkov, smo povečevali tudi malo prototipno delavnico. Ko je tovarna dobila svoje dokončne prostore, prostore, v katerih domuje sedaj kolektiv z vsemi svojimi TOZD-i postane jasno, da tovarna potrebuje svoj razvojni oddelk. Uspeh tega razvoja je popolnoma nova smer igrač — elektro vlak. Koliko dela je bilo s to novo smerjo! Potrebno je bilo razviti lasten elektro motorček za potrebe te nove smeri igrač. Tudi to je bilo opravljeno z uspehom in sadovi so se pokazali tudi v smeri tehnične vzgoje mladine po šolah.

Imeli smo namreč oddelk za izdelavo malih elektro motorjev za potrebe vlaka in za ta oddelk smo razvili motorje za pogon samo gradnih modelov. Še več, razvili smo tudi motorček za pogon ladijskih modelov. Tako so pionirji po šolah imeli na razpolago motorje za svoje modele in tudi pri nas v tovarni smo izdelovali nekaj popolnoma naših plovnih igrač na električni pogon. Takrat so bili še idealni časi, ko smo marsikaj naredili še za vzgojo drugih, pa so prišli nato popolnoma komercialni časi in tako te vrste igrač ni več.

Toda razvoj igrač je moral iti dalje kljub temu, da je sem ter tja kakšna smer postala žrtev komercialnih izračunov, komer-

cialnih zahtev. Tovarna je rasla, večalo se je število zaposlenih in potrebne so bile nove smeri igrač. Tudi ločevati smo že začeli tehnične igrače od navadnih igrač. Osnova za to je bil predvsem elektro vlak, kjer pa je razvoj lahko deloval le tehnološko, kajti vsi vemo, da morajo male lokomotive biti verne kopije pravih velikanov. Zato je razvoj z veseljem sprejel novo na tržišču zahtevano smer igrač — telefonov. Razvili smo novo igračo, za katero morda marsikdo ne ve, da je naš prvi telefon »E — 029 bil in je še vedno uspeh našega razvoja.

Ta proizvod z raznimi tehnološkimi izboljšavami in dopolnitvami proizvajamo še danes, uspešneje kot vse ostale modele, za katere so nam služili tuji komercialni vzorci. Elektro vlak je šel tako svojo smer, v kateri smo osvajali nove in nove tipe lokomotiv in vagonov in s katerimi še vedno osvajamo srca mladih in tudi odraslih.

V svojo smer je šel tudi vedno močnejši oddelk telefonov, v katerem je stalno prisoten naš domači razvoj tako tehnološko kot tudi oblikovno, toda večinoma le po zahtevi kupca. Navedene igrače so ostale pretežno za domači trg, pa je zato njihova usoda bila vedno le na repu dogodkov. Največkrat smo zanje uvažali že dotrajane kokile.

Vloženega je bilo precej napora v to, da smo leta 1972 postavili oddelk: »Splošne igrače«. Čeprav z zastarelimi stroji, so tudi te igrače doživele svoj vzpon. Včasih potihoma, včasih na glas smo izpodirali tuje izdelke in uvrščali popolnoma svoje, doma razvite igrače, ki smo jih izdelovali z doma izdelanimi orodji. Tako je naš traktor »Tehnik« izpodrinil oba tuja (uvožena) izdelka in ostal v proizvodnji še vse do danes, čeprav bi tudi njemu že pripadal počitek s tem,

da bi ga zamenjal novejši model morda z novejšo obliko. Lep primer popolnoma doma razvite igrače je vsem poznani »Bimo«, za katerega smo dobili vsa priznanja in dosegamo uspeh za uspehom.

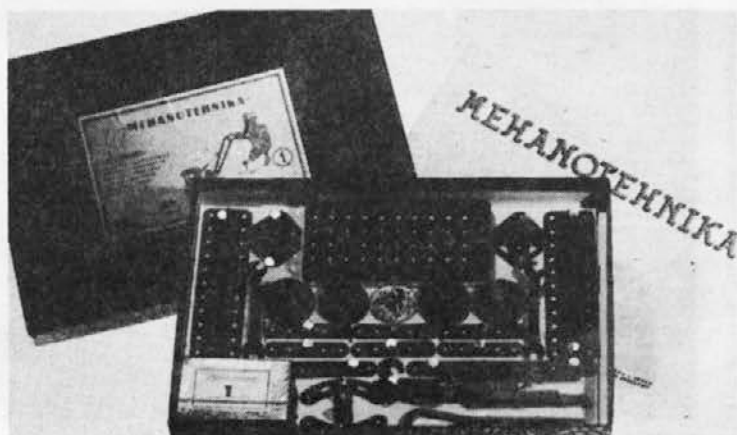
Splošne igrače so sedaj v sestavi najmočnejšega TOZD-a, toda žal tudi njih načerjenja vsesplošna kriza surovin. Zahteve tržišča pa so odprle pot tudi smeri igrač, v kateri je naš razvoj vključen že od samega začetka. To so naši šivalni stroji, ki jih stalno dopolnjujemo tako oblikovno kakor tudi tehnološko.

Naš prvi proizvod sestavljanka — Mehanotehnika, ki je dala tovarni tudi ime, je z razvojem plastike dobila družbo — doma izdelan in osvojen proizvod — Pionir Elektronik. In tako sta ta dva proizvoda edina, ki z naše strani nudita naši mladini pogled v skrivnosti tehničnih dogodkov.

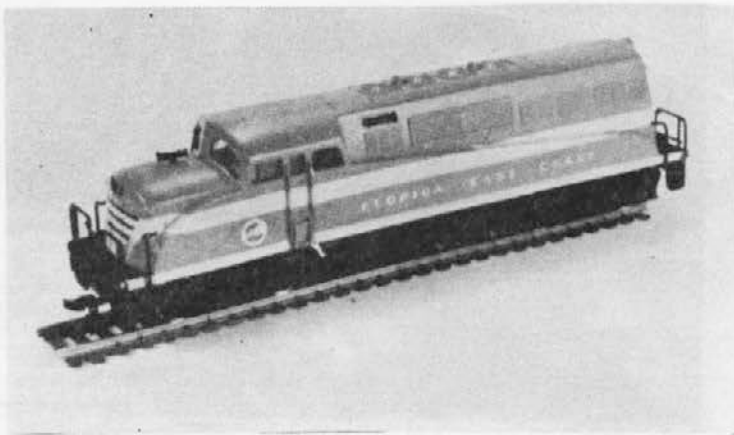
IZVOZ

Svetovna gospodarska kriza nadaljuje svoje pustošenje na celi fronti. Stečajni malih in velikih podjetij nezadržno rastejo, poraba (tudi igrač) pada, nezaposlenost zaskrbljujoče raste. Nezaposlenost je v marsikateri državi že prešla vse kritične meje, v Angliji je npr. že 3,5 milijone ljudi nezaposlenih, v Belgiji je brez dela vsak osmi prebivalec, podoben položaj je tudi v Holandiji, Danski, Švedski, ZDA, ipd. V tem pesimističnem trenutku se tudi naši kupci primerno obnašajo in zavedati se moramo, da je našo igračo iz leta v leto težje na tujem tržišču prodati.

Vsa industrija igrač v Evropi je še v posebno težkem položaju, (Nadaljevanje na 5. strani)

Naša prva igrača — ime naše delovne organizacije.

Prva, doma izdelana lokomotiva BL 2.

Tri desetice našega razvoja

(Nadaljevanje s 4. strani)
kajti poleg krize doživlja še močan pritisk konkurence z daljnega vzhoda.

Kaj pa mi?

Mehanotehnika se skozi vse to še kar uspešno prebija in letos bomo kljub vsemu v izvozu prodali več kot leta 1981.

V Ameriki je sicer prodaja vlaka v primerjavi z začrtanimi okviri nekoliko manjša, zato pa smo prodali več fliperjev, telefonov in šivalnih strojev.

V Evropi imamo manjšo prodajo predvsem v Italiji, Nemčiji, Švici, Belgiji, Holandiji, Angliji. Na ostalih evropskih trgih je prodaja enaka prejšnjim ali celo

večja. Več smo prodali v Francijo, Norveško, na Švedsko in v Avstrijo. Vzhodna tržišča so na istem nivoju kot lani.

Prodaja državam v razvoju je letos na splošno nekoliko upadla razen Alžirije.

V Alžirijo smo letos prodali zelo veliko. Po prodanih količinah je Alžirija letos naše drugo tržišče, takoj za ZDA.

Imamo zelo dobre kupce in s tem dobro distribucijo, naši izdelki telefon, fliper, šivalni stroji so enkratni in na krize relativno manj občutljivi, vendar nas vse to ne sme uspavati. Pospešeno moramo razvijati nove proizvode.

Tehnologija in njen vpliv na razvoj Mehanotehnike

Okoliščine, v katerih se je pričela razvijati in graditi Mehanotehnika, gledano s tehnološkega vidika tedanjih možnosti za razvoj in naklonjenosti ostalih zunanjih vplivov (mikro in makro strukture), so odločilno vplivale na tehnološko usmeritev podjetja že od same ustanovitve. Tehnološki nivo je v začetnem obdobju, glede na družbeno—ekonomski in demografski položaj, izoblikoval delovno organizacijo, v kateri je prevladovalo ročno delo. V zadnjem desetletju pa usmerjamo napore v razvoj avtomatizacije in v posodabljanje obstoječe tehnologije. Delavci Mehanotehnike so v času svojega obstoja podjetniške interese usmerjali tam, kjer je imela cilje regija in širša družbena skupnost. V tridesetih letih razvoja je delovna organizacija Mehanotehnika vlagala maksimalne napore v razvoj tehnološkega napredka, ki je bistven element in najvažnejši izvor rasti produktivnosti ter družbenega proizvoda. Delavci, ki praznujemo letos tridesetletnico obstoja Mehanotehnike in tisti, ki danes niso več v naši sredini zaradi odhoda na druga dela, upokojitve, idr., se radi spominjamo zametkov današnje Mehanotehnike. Prav gotovo nam je pred očmi takratni poslovni prostor v Pittonijevi ulici, kjer je sedaj samopostrežna trgovina Nanos. V teh prostorih se je pričel razvoj tehnologije, na katero smo prav gotovo vsi ponosni, saj s svojim organizacijsko—tehnološkim sistemom omogoča zaposlenim, pač pa tudi družinam.

Prav gotovo gre velika zasluga in priznanje vsem članom kolektiva za učinkovito delo pri oblikovanju oziroma kreiranju strategije današnjega tehnološkega procesa.

Mehanotehnika je pričela obratovati leta 1952 s skromnimi sredstvi. V prvem letu obstoja je osvojila skoraj celotni program sestavljanke MECCANO, ki jo proizvajamo še danes. Kot je že prej omenjeno, je Mehanotehnika takrat razpolagala s skromnim strojnimi parkom, pa vendar je cca. 30-članski kolektiv v svojih obratih izdelal vsa potrebna orodja in priprave za svoje proizvode. S tehnološko osvojitvijo sestavljanke MECCANO, ki je bila kopija angleške inačice, je Mehanotehnika takorekoč stopila na lastno tehnološko pot. Delavci Mehanotehnike so prav v takratnem času, ko se je moralo podjetje uveljaviti na domačem trgu, veliko prispevali k razvoju lastne tehnologije. Nešteto krat je bilo potrebno delati v prostem času, a ne za nadure, pač pa le za priznanje in uveljavitev. Danes ugotavljamo, da je podjetje večinoma sprejemalo pravilne poslovne odločitve glede lastne tehnološke usmeritve.

Delavci Mehanotehnike so se zavedali, da znanosti in tehnologije ni možno smatrati kot vsako drugo trgovsko blago. Tehnologije ni mogoče pošiljati v uporabo iz enega konca sveta na drugi oz. iz razvitega v nerazviti svet in prav tako ne iz ene delovne organizacije v drugo, ne da bi bilo potrebno vlagati dodatne napore za njihovo osvojitve in prilagoditev lastnim potrebam. Tehnološki napredek smo v Mehanotehniki razvijali v dveh različnih oblikah, ki sta

(Nadaljevanje na 6. strani)

Prodaja na domačem trgu

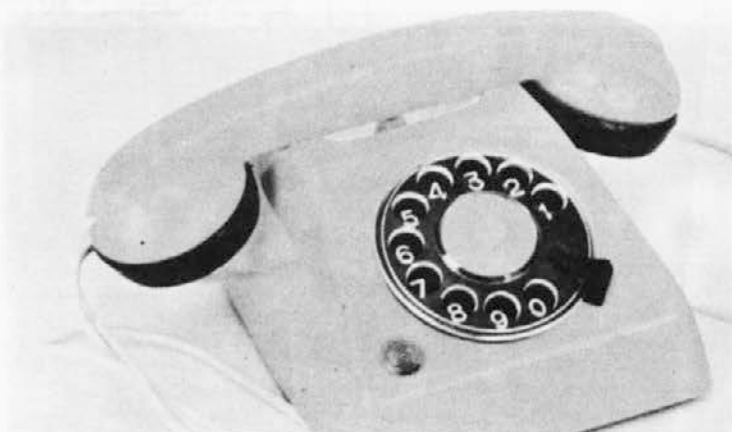
Vsako leto se udeležimo spomladanskega in jesenskega velesejma v Zagrebu in sejma »Interbiro«. Udeležujemo se tudi sejma v Celju »Vse za otroka« z razstavo igračk. Poleg tega sami organiziramo dvakrat letno na Bernardinu — Portorož in v Beogradu komercialne razstave.

Namen sejmov je srečanje s poslovnimi partnerji in spoznavanje novih ter seznanjanje kupcev z našimi izdelki, posebej pa predstavljamo novitete. Glede na številne poslovne partnerje so sejmi najboljša priložnost za srečanje in dogovore z njimi, pa tudi uspešni rezultati za sklepanja konkretnih naročil. Na spomladanskem velesejmu je bil obisk in tudi rezultati v primerjavi z jesenskim slabši. Spomladi se kupci predvsem zanimajo za letne proizvode, pri pisalnem priboru pa za dobavo in možnosti izdelave za šolsko sezono. Na jesenskem velesejmu se kupci zanimajo za

dražje igrače, ki so primerne za noveletne obdaritve. Zadnja leta sodelujemo, kot že omenjeno tudi na sejmu v Celju, kot eden izmed proizvajalcev opreme, oz. igračk za otroke. Celjski sejem obiskujejo poleg kupcev tudi vzgojno izobraževalni delavci iz vse Slovenije.

Interbiro je specializirana izložba. Tu sodelujemo s pisalnim priborom. Izložba je bolj uspešna za ta program, ker tu ugotavljamo, za katere vrste izdelkov se kupci zanimajo in kakšen je napredek na tem področju, kar pa je pomembno za usmeritev naše proizvodnje.

Največje komercialne uspehe dosegamo na organiziranih razstavah v Beogradu in na Bernardinu predvsem zato, ker se kupci na le—teh zanimajo samo za naše proizvode. Te razstave so tudi priložnost za tesnejše stike s poslovnimi partnerji.

Eden prvih, zelo uspešnih telefonov.

Ena izmed prvih razstav naših izdelkov.

Tri desetice našega razvoja

(Nadaljevanje s 5. strani)

pomembni za zadovoljitev družbenih potreb in želja kupcev. Prva oblika tehnološkega napredka se kaže pri uvajanju avtomatizacije za obstoječe proizvode kot so: telefoni, elektro železnice in drugo. Drugo obliko tehnološkega napredka smo razvijali v smeri uvajanja novih izdelkov ali izrazito izboljšanje obstoječih.

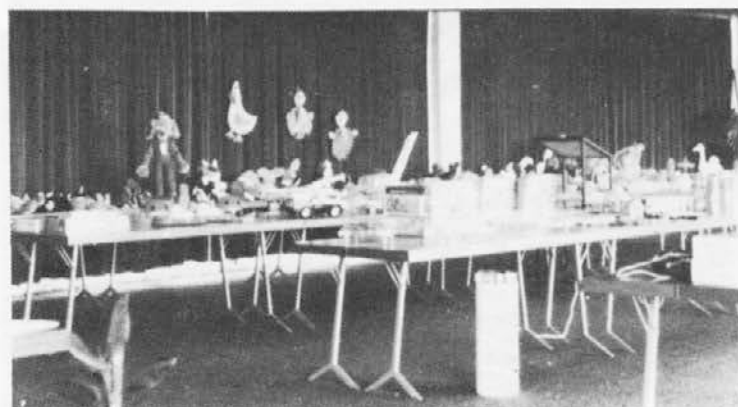
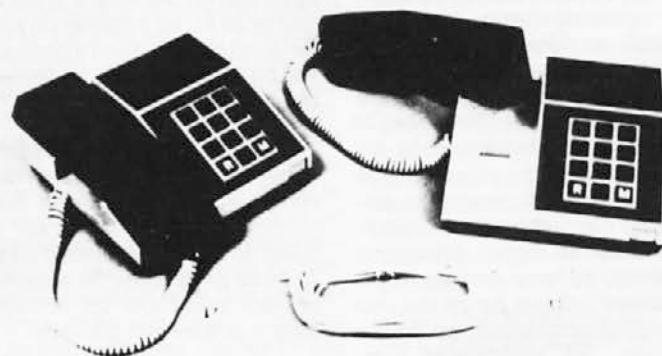
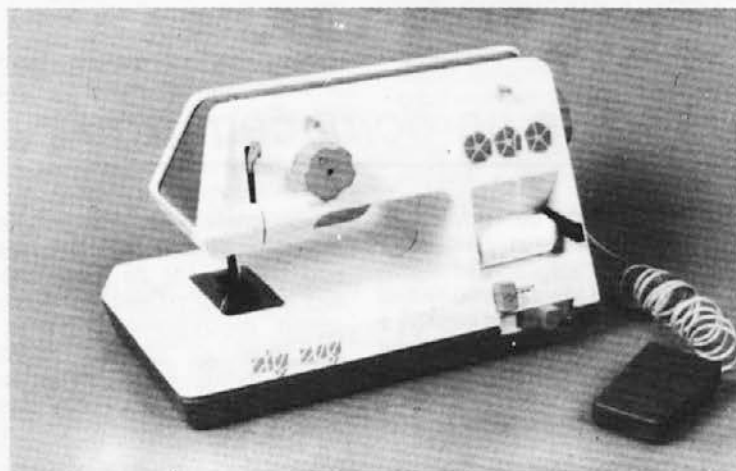
Glede na vrsto dela se v Mehanotehniki pojavljajo štiri dominantne oblike tehnologij. V prvo skupino uvrščamo individualno ročno delo in ročne stroje ter priprave, v drugo skupino uvrščamo dela, ki se opravljajo z ročnimi pripravami in stroji z ročno strežbo, v tretjo skupino uvrščamo izrazito strojno delo z ročno strežbo in zadnjo četrto skupino, kamor uvrščamo polavtomatska in avtomatska dela.

V okviru delovne organizacije Mehanotehnika se je glede na raznovrstnost proizvodnje in povpraševanja po izdelkih obli-

kovala zelo različna stopnja tehnologije in avtomatizacije. V nekaterih TOZD smo proizvodnjo določenih delov in sestavnih delov povsem avtomatizirali. Najbolj je razveseljivo to, da smo to izvršili z lastnim znanjem naših konstruktorjev in tehnologov. Zelo lep primer je proizvodnja DE Pisala — oddelek Brizgalnica, DE Kovinski izdelki — oddelek Stiskalnica, DE Tračnice ter DE Telefoni.

Na koncu naj povem, da je tehnološka problematika dokaj kompleksna in zahteva znanstveno obravnavo. Tak način pristopa pa omogoča hitro prenašanje dosežkov znanosti na tehnologijo in posredno s tem se krajšajo roki od spoznanja neke novitete do njene uporabe. Znanost torej daje tehnologiji osnovo za naš napredek na vseh področjih dela, zato bomo morali v bodoče skrbeti za ustrezen nivo kadrovske strukture, znanja, saj je le—ta zanesljiv tvorec našega napredka.

Albin Lovrečič

Naše igrače na razstavi v začetku sanacije.

Naši najnovejši izdelki.

Dosedanja in bodoča pot samoupravljanja

Kot je vsem znano, se je naša skupnost — delovna organizacija »rodila« v neugodnih tehničnih, prostorskih in ne nazadnje tudi finančnih razmerah. In ni odveč zapisati, da bi morale današnje generacije »podedovati« vsaj nekoliko tiste zagnanosti in zavzetosti, predvsem pa delavnosti tedanje delovne skupine, iz katere se je razvila velika »družina« (delovna organizacija) z več »družinicami« (TOZD in DSSS). In zdaj, ko hrumi krog nas reka dogodkov, mi pa si ob prebijanju skozi hudournik prizadevamo, da ne bi izgubili ciljev izpred oči kakor tudi, da bi si obdržali trdna tla pod nogami, želimo prikazati dosednji potek dograjevanja samoupravnih odnosov v kratkih obrisih. Do leta 1963, to je do sprejema Ustave SFRJ in Ustave SRS, je bilo v družbi bistveno vprašanje, kdo in kako bo določal, kolikšen del novo ustvarjene vrednosti je treba dati za zadovoljevanje osebnih potreb delavcev, skupnih potreb delovnega kolektiva in za družbene potrebe. Zato je bila struktura upravljanja v 50. letih takšna: delavski svet upravni odbor, v okviru katerega je imel svojo vlogo in odgovornost direktor podjetja. Uvedba sistema dohodka namesto dobička pomeni nadaljnje povečanje vpliva delavcev na rezul-

tate dela. Pojav »ekonomskih enot« potrjuje to dejstvo, saj se je že tedaj pristopilo k nagrajevanju po rezultatih dela, čeprav resda bolj s skupinskega vidika (t.j. od uspešnosti »ekonomske enote«) kot s stališča posameznika.

PO SPREJEMU ZVEZNE IN REPUBLIŠKJE Ustave v letu 1963 je želja po uvedbi »intenzivnejšega samoupravljanja« vplivala tudi na razvoj samoupravnih, deloma že tudi delegatskih odnosov. Tako v tem času »uveljavljajo delovni ljudje svoje samoupravljalne pravice neposredno ali posredno preko svojih organov upravljanja.« Celotno delovno skupnost sklicuje predsednik delavskega sveta najmanj dvakrat letno. Podjetje je bilo v tem času (1965) razdeljeno na delovne skupnosti delovnih enot. Zaposleni v teh delovnih skupnostih DE so sodelovali pri delitvi dohodka, pri organizaciji dela in obravnavah o vseh zadevah upravljanja delovnih enot. Statut podjetja iz leta 1965 je tudi določal, »da ima podjetje tudi obrate s samostojnim obračunom, ki imajo glede upravljanja enake pravice in dolžnosti kot delovne enote«.

Najvišji samoupravni organ delovne enote je bil zbor delovne skupnosti delovne enote, njegov izvršilni organ pa odbor.

Po vsebini pristojnosti je zbor imel široko paleto nalog in pravic, med drugim je bil tudi nekakšen organ samoupravne delavske kontrole.

Čeprav veliko bolj kot v prejšnjem obdobju, je bilo še vedno premalo čutiti vpliv delovnih ljudi na življenje v občini kot temeljni celici družbenopolitičnega sistema. Z gledišča naše današnje poplave samoupravnih splošnih aktov, ki se sprejemajo za urejanje raznih razmerij, plosovanj in situacij, je zanimivo, da je bilo v statutih podjetja do leta 1974, opredeljeno skoraj celotno urejanje družbenogospodarskih in političnih odnosov v podjetju. Po sproženem postopku za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela (ustavni amandmaji leta 1971) in konkretniši opredelivi vloge delavcev pri uresničevanju svojih samoupravnih pravic in obveznosti, se je leta 1974 pristopilo k organiziranju TOZD. Iz (do tedaj) enovite delovne organizacije je nastala delovna organizacija s petimi TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb. V tistem času (1975) obrat v Materiji še ni bil oblikovan kot TOZD, v Bujah pa je bil oblikovan TOZD Feroplast, ki se je kasneje izločil iz sestava delovne organizacije.

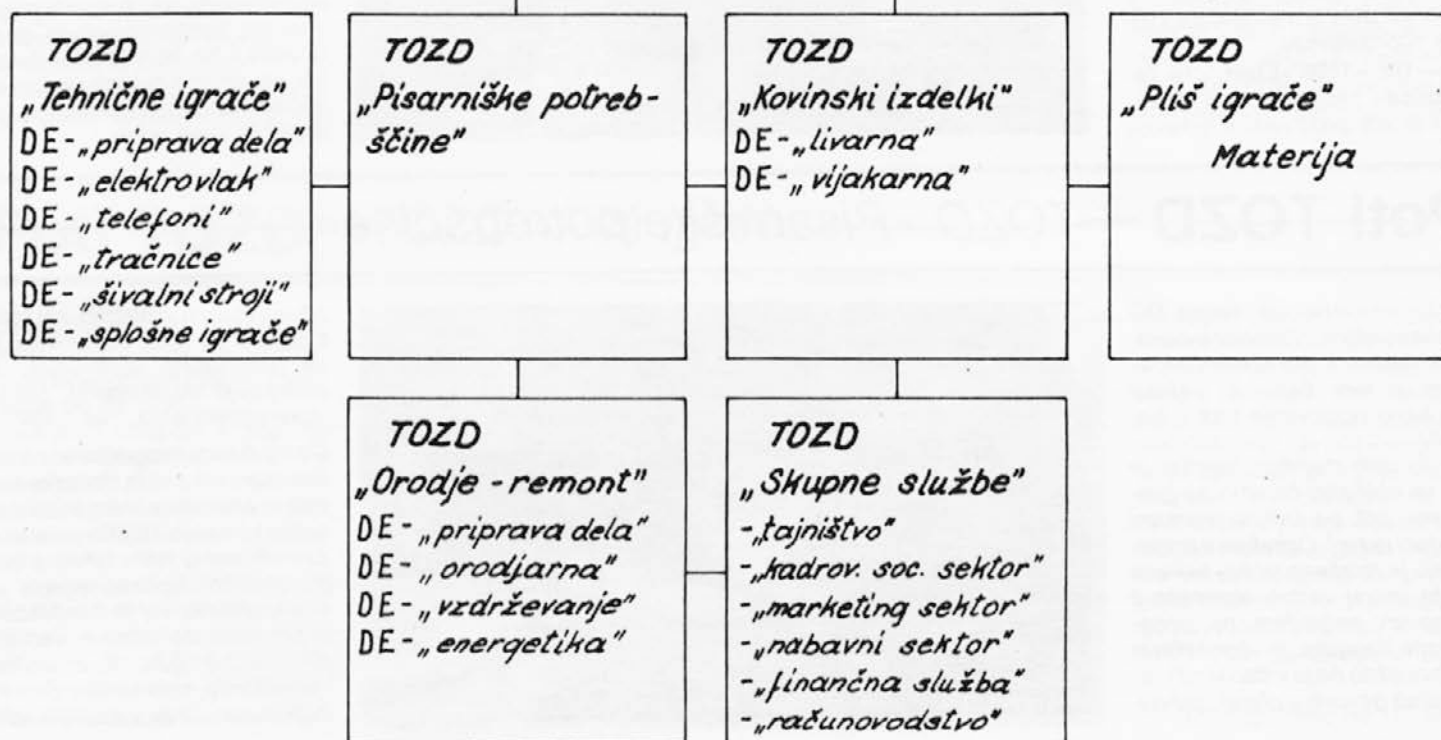
Ustava SFRJ in republiške

ustave so zaradi zavarovanja položaja delavca podrobneje uredile samoupravljanje v TOZD, ki ga uresničujejo delavci enakopravno in vzajemno z drugimi delavci v TOZD in DO, zajamčena je pravica do obveščeniosti. Izhodišče za učinkovito uveljavljanje delavskih interesov in ciljev političnega sistema socialističnega samoupravljanja, pomeni tudi nam vsem znani zakon o združenem delu, ki »daje rešitve za žgoča vprašanja odnosa delavcev do sredstev za proizvodnjo in do sadov svojega dela.«

Ob koncu pa še to! V življenju slehernega izmed nas so potrebna odrekovanja, odpovedovanja za to, da si pridobimo nek »standard«, premoženje in podobno. Zato ne smemo pozabiti, da je bilo potrebno v preteklosti vložiti precej odrekovanj in naporov, da imamo danes to, kar imamo: delovno organizacijo, v kateri si svoj vsakdanji kruh služi 1.600 zaposlenih. Poudarjamo, danes. Kajti zato, da bomo tudi jutri tako poslovali kot doslej, je potrebno vestno in odgovorno izpolnjevati svoje delovne obveznosti. Od tega bo odvisno, koliko in kako bomo prosljavljali naslednje obletnice. Vsi si želimo, da prav tako uspešno, kot letos!

MEHANO TEHNIKA

DO - prodaja kovinskih in plastičnih izdelkov

Poti TOZD — TOZD »Tehnične igrače«

Temeljna organizacija TOZD »Tehnične igrače« je bila organizirana na podlagi sklepa zbora delavcev v oktobru leta 1973. Nastala je z združitvijo štirih proizvodnih delovnih enot, njen glavni predmet poslovanja pa je bil proizvodnja mehaničnih, električnih, tehničnih in drugih igrač, postranski predmet poslovanja pa proizvodnja kovinskih stisnjenih proizvodov in izdelkov iz plastičnih mas. Samoupravna organiziranost TOZD se je od leta 1973 do danes stalno spreminjala s ciljem racionalnosti poslovanja in boljše operative organiziranosti dela. Tako so bile iz Skupnih služb v TOZD prenešene funkcije, za katere smo ocenjevali, da morajo biti neposredno povezane s proizvodnjo (tehnološka priprava dela, kontrola, študij dela, tekoče vzdrževanje, kooperacija), pripojila se je DE »Plastične igrače« iz bivšega TOZD-II., pozneje pa je prišlo do nadaljnega tehnološkega zaokroževanja delovnih enot zaradi boljše izkoriščenosti strojev in racionalnejšega transporta. Sedanja samoupravna organiziranost zajema pet proizvodnih delovnih enot in eno stroškovno mesto in sicer:

— SM — 1010 Priprava dela z vodstvom TOZD, vodstvom proizvodnje, tehnološko pripravo dela, operativno pripravo dela, službo kontrole kvalitete, službo za vzdrževanje strojev, službo za vzdrževanje orodij in službo za kooperacijo. Stroškovno mesto skrbi za celovito pripravo dela od naročila posameznih proizvodov iz marketinga skozi vse faze tehnologije in proizvodnje do odpreme v skladišče gotovih izdelkov. V pripravi dela je trenutno zaposlenih 105 delavcev.

— DE—1100 »Električne železnice« zaposluje 248 delavcev in vrši proizvodnjo izdelkov

iz programa miniaturnih železnic, avtopiste in po potrebi ostalih proizvodov, njena specifičnost pa sta barvarna in tiskarna, ki vršijo usluge tudi za ostale delovne enote v okviru TOZD in DO.

— DE—1200 »Telefoni« je z 254 zaposlenimi v preteklih letih proizvajala fliperje in telefone, sedaj pa proizvaja samo telefone v velikih količinah.

— DE—1300 »Tirni elementi« poleg samih tračnic proizvaja elektromotorje in vse vrste vodenih avtomobilov. Število zaposlenih je trenutno 119.

— DE—1400 »Šivalni stroji« z 90 delavci proizvaja šivalne stroje, sestavljanki mehano in elektropionir ter v stiskalnici izdeluje dele za celotno TOZD.

— DE—1500 »Plastične igrače« v zadnjem času proizvaja v glavnem električne in elektronske fliperje ter nekatere plastične igrače s tem, da se večina plastičnih igrač zaradi pomanjkanja prostorskih kapacitet proizvaja v kooperaciji. Specifičnost te delovne enote s 145 delavci je največji oddelek strojne obdelave v DO s stroji za brizganje, stroji za izdelavo pihanih votlih teles in linijo za regeneracijo mlete plastike.

Opisana delitev proizvodnega programa po delovnih enotah je samo načelna, saj smo v vsakdanjem operativnem delu uveljavili veliko fleksibilnost, ki se izraža v proizvodnji istih proizvodov v različnih delovnih enotah. Ocenjujemo, da smo ravno s tem dosegli največji premik v poslovanju, ki se kaže v hitrem prilaganju proizvodnje potrebam tržišča, skrajšanju pretočnih časov, zmanjšanju stroškov na enoto proizvoda, zmanjšanju transportnih stroškov, maksimalno izkoriščenost razpoložljivih prostorov, zmeraj boljše izkoriščenost strojev, izboljšanje pogojev dela in ne nazadnje utrjevanje občutka pripadnosti istemu kolektivu.

Proizvodni program se je v devetih letih obstoja TOZD izredno razširil, s čimer je dosežena večja stabilnost na tržišču in večja socialna varnost kolektiva. V tem času je bilo osvojenih ogromno novih izdelkov in že prej obstoječih programov (elektrovlak, telefoni, šivalni stroji, plastične igrače), uvedeni pa so bili tudi novi programi (električni in elektronski fliperji, avtomobili na žično in daljinsko upravljanje, čolni na vodenje, družabne igre, pedagoške

igrače itd.). Trenutno imamo v osvajanju pisalni stroj in elektronsko blagajno ter vrsto novih plastičnih igrač.

Pri vsem tem razvoju je osnovno vodilo bilo (in tudi bo) povečevanje izvoza, ki je šele v sedanjem družbenem trenutku dobilo prav priznanje. TOZD »Tehnične igrače« je v preteklem srednjeročnem obdobju povečala izvoz od 4,6 starih milijard v letu 1976 na 32,5 starih milijard v letu 1980. V novem srednjeročnem obdobju je bilo v letu 1981 doseženih 46,9 starih milijard izvoza, gospodarski načrt za leto 1982 pa predvideva 63,3 stare milijarde izvoza od 112 starih milijard celotnega prihodka, kar pomeni 57%. Ti podatki kažejo z upoštevanjem inflacije in porasta cen na stalno fizično povečevanje izvoza. Če k temu dodamo še dejstvo, da je skoraj izključno (95%) izvoza na konvertibilno tržišče, potem je slika stabilizacijskih naporov kolektiva precej jasna.

V bodoče bo TOZD »Tehnične igrače« poslovala po smernicah, ki so začrtane v temeljih srednjeročnega plana, saj je dosedanje pozitivno poslovanje potrdilo pravilnost usmeritve v stalno dograjevanje samoupravnih odnosov, stalno uvajanje novih proizvodov, tehnologije in metod dela, povečevanje izvoza, restriktivno zaposlovanje, večanje produktivnosti in rentabilnosti, premišljene investicije v tehnologijo, urejanje dohodkovnih odnosov v okviru in izven DO ter sistem stalne kontrole doseganja zastavljenih ciljev. Zavedamo se, da nas bodo pri tem ovirali razni faktorji objektivnega in subjektivnega značaja, smatramo pa tudi, da je kolektiv v 30. letih obstoja dokazal, da se je s svojimi močmi in stalnimi odrekami sposoben izkoptati iz vseh težav.

Poti TOZD — TOZD »Pisarniške potrebščine«

Ob tridesetletnici obstoja DO Mehanotehnika, bi najprej čestitali kolektivu k doseženim uspehom v tem času in zaželel uspešno poslovanje tudi v bodoče.

Ob takih mejnikih, kakršen je ta, se običajno ozremo na prehojeno pot, pa tudi na planirani bodoči razvoj. Ozirati se v preteklost, je relativno lahko, seveda je to skoraj vedno obarvano z osebnim pogledom na posamezne dogodke, mnogo težje in nevhvaležno pa je v današnjih razmerah govoriti o planih, razvoj-

nih možnostih in načrtih, saj so le ti odvisni od vrste dejavnikov, ki se prepogosto spreminjajo in prilagajajo dejanskemu, burno spreminjajočemu se stanju.

Če kljub temu pogledamo nekoliko razvojno pot in dosežke kolektiva Mehanotehnike in znotraj njega kolektiva TOZD »pisala« v zadnjih nekaj letih, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je bila uspešna, saj je povprečen index rasti dohodka v zadnjih štirih letih 24,5%, ob zmanjšanem številu zaposlenih. Število zaposlenih se je v zadnjih letih

zmanjšalo od 66 v letu 1978 na 62 v letu 1981 tako, da je dohodek na zaposlenega rasel z indeksom 26%. Rast dohodka lahko skoraj izključno pripišemo spremembi organiziranosti dela in tehnološki opremljenosti naše TOZD, saj naše maloprodajne cene niso dohajale nabavnih cen reprodukcijskega materiala. Prav tehnološki opremljenosti

smo zadnja leta posvečali posebno pozornost. Tako smo se na področju montaže opremili z sodobnimi stroji in ti stroji so že nekaj časa uspešno vključeni v tehnološki proces dela.

Nadaljnje možnosti razvoja vidimo predvsem v nadaljnji posodobitvi še drugih delov proizvodnega procesa, predvsem

na področju predelave in obdelave plastičnih mas, zaokrožitvi oziroma odpravi ozkih grl ter osvojiti čim več tistih sestavnih delov iz programa pisal, ki jih sedaj uvažamo. Usposobiti se tehnološko do te mere, da vsaj z delom našega programa postanemo konkurenčni v izvozu ter prodreti na zunanji trg. Zavedamo se, da je to možno le z ve-

liko serijsko kontinuirano proizvodnjo.

Seveda samo z osvajanjem programa kemičnih svinčnikov na omenjenem trgu ni mogoče zagotavljati stabilnosti, zato bomo v bodoče prisiljeni v diverzifikacijo proizvodnega programa pisal in pisarniških pripomočkov.

Poti TOZD — TOZD »Kovinski izdelki«

Zapisi in pričevanja najstarejših naših delavcev govorijo, da se je vijakarna kot del sedanje TOZD »Kovinski izdelki« oblikovala v okviru »tovarne igračk«, kot potreba po vijakih za kompletiranje prvih igračk, oz. prvih sestavljanek »Mehano«.

Drugi del naše TOZD, DE Livarna se je pripojila naši delovni organizaciji na predlog predstavnikov občine Umag. Bilo je to manjše obrtno podjetje »Kositar« Umag. Po pripojitvi in na osnovi tedanjih izdelanih analiz o možnosti proizvodnje in izvoza le te, se je pristopilo k izgradnji novih hal za Livarno v Izoli. Ob organizaciji Mehanotehnike po TOZD se je ta del organiziral v TOZD »Vijakarno« in TOZD »Livarno«. Upoštevali smo eno od naših osnovnih načel, po katerih se je cela delovna organizacija reorganizirala skladno s potrebami, ki so jih narekovali zadani cilji, sta se TOZD »Vijakarna« in TOZD »Livarna« združile v TOZD »Kovinski izdelki«. Po adaptaciji prostorov v okviru Livarne se je tedanja TOZD Vijakarna preselila iz prvotnih prostorov. le-te se je uredilo za potrebe TOZD »Tehnične igrače« in delo za TOZD »Pisala«. Sedanja organiziranost TOZD »Kovinski izdelki« vsebuje: DE Livarno in DE Vijakarno. Za tekoče potrebe TOZD imamo organiziran oddelek vzdrževanja.

V okviru DE vijakarne deluje oddelek avtomatnice, ki proizvaja »stružne izdelke« za potrebe TOZD I in II ter za zunanje kupce. Upoštevali smo specifičnost livanih izdelkov, za kontrolo proizvodnje v DE livarni deluje laboratorij, v katerih se analizira struktura proizvedenih medenastih in bronastih blokov. Asortiman DE vijakarne, razen že omenjenih stružnih izdelkov je sestavljen iz lesenih ter kovinskih vijakov. Strojna opremljenost DE vijakarne omejuje asortiman proizvodov tako, da smo v stanju proizvajati vijake do premera 6mm in dolžine 60.

V celi TOZD je zaposlenih 107 ljudi: Delo se odvija v dveh izmenah, v kontinuiranem de-

lovnem razporedu in najbolj srečni delajo le v eni — prvi izmeni. Poleg delovnega razporeda imamo v naših dveh DE najtežje delovne pogoje, saj v DE vijakarna, izmerjeni ropot daleč presega dovoljeni normativ, v DE vijakarna pa sta vročina pri pečenih in dim v obratu velika. V okviru možnosti poizkušamo reševati te probleme s ciljem, ublažiti oz. izboljšati pogoje dela v naših obratih.

Za področje DE vijakarne, planiranje proizvodnje usklajuje planer, posebno pa za področje avtomatnice. Že dlje časa oblikujemo tehnološki oddelek. Trenutno na tem dela le en tehnolog. Ker se je po adaptaciji prostorov za DE vijakarno uredilo

tudi skladišče surovin, imamo skladiščno službo, organizirano v okviru TOZD.

Omeniti moramo, da se je tudi pri nas oglasila »madame stabilizacija« in zahteva svoje, zahteva večji in večji dohodek, drugače pravi, vam ne bom zvišala »plač«.

Da bi jo zadovoljili, sta v glavnem dve možnosti:

- a) dobiti od pristojnih republiških organov potrjeno možnost za zvišanje prodajnih cen.
- b) Zmanjšati stroške proizvodnje, oz. proizvesti več v določenem času.

Ker v današnji situaciji odobritve za zvišanje cen ni treba pričakovati, nam preostaja točka b), a to z drugimi besedami pomeni, osloniti se na lastne moči, ali po domače — »pomagaj si sam in bog ti bo pomagal«!

Situaciji bi bili lažje kos, če bi v pogojih izvajanja stabilizacijskih podražitev vladal določeni avtomatizem, ki bi dovoljeval odgovarjajočo podražitev našega finala, v kolikor bi se njegove materialne usluge — stroški za izdelavo le-te zvišali.

Tako kot danes, smo bili že nešteto krat v težkih situacijah, ki smo jih vedno uspešno premagovali, upamo in prepričani smo, da bomo tudi sedanji kritični položaj uspešno prebrodili.

Poti TOZD — TOZD »Pliš igrače«

Dosedanji razvoj TOZD Materija bi lahko razdelili na dve obdobji: 1. obdobje do leta 1980 in 2. obdobje po letu 1980.

Za prvo obdobje je značilen hiter razvoj tovarne, neustrezni proizvodni prostori, neurejeni medsebojni odnosi in stalno premajhna proizvedena količina plišastih igračk.

V letih 1976 do 1980 se je TOZD zelo hitro razvijala. Zaposlovalo se je po letni stopnji 15 do 25% in temu ustrezno je rasla tudi količina proizvodnje. Posledice tako bujne rasti so bili

premajhni proizvodni prostori in krhanje medsebojnih odnosov.

Premajhni in neustrezni proizvodni prostori in presežek povpraševanja nad ponudbo plišastih igračk sta bila vzroka, da se je zgradila nova proizvodna dvorana. Ta je bila končana leta 1980 in se je v maju izvršila selitev proizvodnje iz starih prostorov v novozgrajeno tovarno. S preselitvijo se je fizična proizvodnja povečala za več kot 50%. To naenkratno povečanje je omo-

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

gočila boljše organizacija dela, boljši pogoji dela in višja storilnost. Izboljšali so se tudi medsebojni odnosi. Nemalo je k tolikšnemu povečanju proizvodnje prispeval hiter razvoj kooperacije, ki je dajala že eno petino vrednosti narejenega.

V drugem obdobju, ki zajema leto 1981 in 1982 je položaj nekoliko drugačen. Značilnosti današnjega obdobja so: visoke in neizkoriščene kapacitete tovarne, zastoj v nadaljnjem razvoju, velik presežek ponudbe nad povpraševanjem po plišastih igračah in relativno dobri medsebojni odnosi.

Kapaciteta novozgrajene tovarne in instalirane opreme je cca 4000 igrač dnevno in tako koristimo kapacitete le 25%. Izrazit zastoj v nadaljnjem razvoju tovarne v Materiji je nastal

v letošnjem letu vendar samo, če gledamo razvoj skozi količino proizvodnje in višino ustvarjenega dohodka. Realna vrednost proizvodnje se je letos v primerjavi z lani zmanjšala za dobrih 20%. Petino zmanjšana proizvodnja ni rezultat delovanja nas v TOZD-u neodvisnih dejavnikov, temveč je sad naše volje, saj je bila (in je še) ponudba naših igrač mnogo večja od povpraševanja. Prodaja naših igrač je za cca 20% pod lansko, ki je bila le 6% boljše od predlanske. Tak padec prodajnosti je posledica zunanjih objektivnih dejavnikov in zanemarnega kvalitativnega razvoja TOZD v Materiji. Veljal je moto: napraviti čim več za čim manjšo ceno, kar je povzročilo izdelavo čedalje slabših izdelkov v vseh večjih serijah.

Letošnje leto je za TOZD v

Materiji prelomno leto, saj uveljavljamo načelo: delati kvalitete igrače in le toliko, kolikor jih bo tržišče odkupilo. Kvaliteto igrač kontroliramo stalno in z več vidikov.

Seveda so taki preobrati miselnosti in načel, dolgo in počasno delo in se ne morejo narediti v nekaj mesecih ali celo tednih. V nadaljnjem razvoju TOZD v Materiji smo se odločili, da bomo v obstoječe proizvodne programe, ki se niso spremenili že skoraj desetletja, začeli vgrajevati lastno znanje. V ta namen smo se kadrovsko ojačali z dvema kreatorjema in poskušamo pripraviti čim več novosti in izboljšav. Že na jesenskem zagrebškem velesejmu smo predstavili 16 novih izdelkov. Z eno novostjo smo uspeli in je prodajna služba že naročila serijo 100.000 kosov.

Kakšne so nadaljnje razvojne možnosti naše TOZD? Za nadaljnji uspešni razvoj TOZD je treba poiskati ustrezne možnosti. Zgradili smo novo tovarno s pretežno tujimi sredstvi in sedaj je treba denar vračati. Lani in predlanskim so se na jugoslovanskem tržišču pojavili dva ali trije novi proizvajalci plišastih igrač. Letos jih na jesenskem velesejmu v Zagrebu ni bilo več videti. Mi imamo tudi precej težav, vendar smo prepričani, da bomo s trdno dohodkovno povezanostjo z matično delovno organizacijo preživeli. In ne samo to, še naprej moramo zadržati prvo mesto v proizvodnji plišastih igrač in ga učvrstiti. Ve se, najlepše in največ plišastih igrač naredi Mehanotehnika, še se bo pa izvedelo, da Mehanotehnika koristi vsako priložnost, da svojim kupcem prikaže svoje modele »kosmatih igrač«.

Poti TOZD — TOZD »Orodje-remont«

TOZD »Orodje—remont« združuje za potrebe DO dejavnosti; orodjarstvo, vzdrževanja v širšem pomenu in energetiko.

S samoupravnim sporazumom je dejavnost opredeljena kot dejavnost skupnega pomena za pokrivanje potreb združenih TOZD in DSSS, v DO Mehanotehnika.

Razvoj posameznih dejavnosti je bil odvisen od potreb in možnosti tako, da zelo različno pokrivajo skupne potrebe.

Orodjarstvo je v samem začetku bilo zelo razvito, saj so se v to dejavnost investirala za takratne čase velika denarna sredstva. Mehanotehnika je bila poznana kot delovna organizacija z razvitim orodjarstvom in lastno tehnologijo. Ekstenzivni razvoj delovne organizacije, relativno zmanjšanje poslovnih skladov, novi sistemi zbiranja investicijskih sredstev, vse to je zavrlo kapitalno zahtevno orodjarstvo. Tako smo bili priča dolgoletni tehnični in tehnološki stagnaciji orodjarstva v naši delovni organizaciji. V zadnjih dveh letih se je stanje nekoliko spremenilo, na tehnološkem področju smo naredili korak naprej. Nabavljeni so bili stroji za elektroerozijo in koordinatno brušenje, tako, da je danes orodjarna v stanju nuditi dve novi tehnologiji pri osvajanju novih proizvodov in pri vzdrževanju in spremembah obstoječih proizvodov. Tehnične zmogljivosti orodjarstva še vedno bistveno zaostajajo za potrebami delovne organizacije.

Vzdrževanje je v naši delovni organizaciji različno organizirano. Razvijalo se je po večjih de-

lovnih enotah, danes se razvija po temeljnih organizacijah.

Za pokrivanje skupnih potreb v delovni enoti vzdrževanje, imamo organizirane sledeče dejavnosti:

— Ključavničarstvo vzdržuje skupne naprave, dvigala, obdelovalne stroje in druga večja dela, ki presegajo zmogljivosti vzdrževalnih skupin po temeljnih organizacijah. Vsa ostala dela se vršijo po posebnem naročilu.

— Varjenje — v delovni organizaciji imamo skupno varilnico. Tehnološko pokrivamo v varilnici, elektro varjenje na izmenični tok, elektro varjenje z istosmernim tokom, avtogeno varjenje in varjenje v nevtralni atmosferi TIG VAR.

— Gradbena dejavnost vrši manjša tekoča vzdrževanja zgradb, redno vzdrževanje kanalizacije, jaškov, lovilcev maščob in druga pomožna dela.

— Mizarska delavnica vzdržuje obstoječo leseno opremo zgradb in prostorov. Za potrebe proizvodnje se izdelujejo ra-

zlični pripomočki v leseni izvedbi.

— Strojna obdelava obsega vrsto stroju in rezkalni stroj. Vršiti pretežno interne usluge.

Razmere v državi in v svetu so narekovale potrebo po organizirani in racionalni nabavi in rabi energetskih virov.

Delovna enota **energetika** izvaja za združene potrebe sledeča opravila:

— Nabavo električne energije, vzdrževanje distribucijske mreže in delovnih strojev.

— Proizvaja komprimirani zrak in vrši distribucijo.

— Organizira ogrevanje delovnih prostorov.

— Skrbi za oskrbo s pitno vodo in vzdrževanje porabnih mest.

— Oskrbuje delovno mesto s tehnološko vodo.

— Vzdržuje telefonsko centralo in telefonske linije.

— Načrtuje stroške energije in delitev.

Razvojne možnosti TOZD »Orodje-Remont« so ozko po-

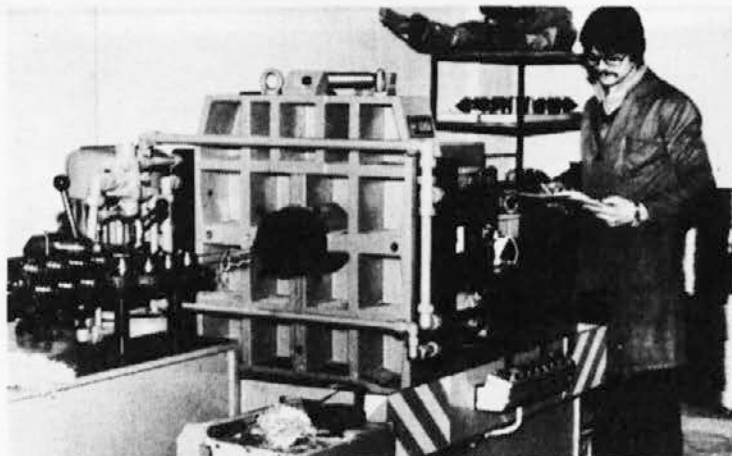
vezane in odvisne od skupnih potreb TOZD Mehanotehnike in interesov za združevanje potreb in sredstev. Interesi združevanja so prisotni takrat, ko jih potrdi gospodarnost. Delavci TOZD »Orodje-remont« moramo s svojim delom opravičiti gospodarski obstoj, le na ta način bo opravičena potreba po združevanju sredstev in dela. Akumulacija sredstev TOZD »Orodje—remont«, omogoča komaj enostavno reprodukcijo. Za razširjeno reprodukcijo je potrebno, da se rodi povečana potreba, možnost in hotenja po združevanju sredstev.

Danes so prisotne potrebe po povečanju zmogljivosti orodjarne in po tehnološki izpopolnitvi. Lastno orodjarstvo nudi široke možnosti lastnega tehnološkega razvoja in priprava nove proizvodnje se lahko vrši za zaprtimi vrati, kar postaja vsak dan pomembnejše z ozirom na razvijajočo konkurenco tudi doma.

V vzdrževanju moramo zaradi smoternejšega koriščenja delovnega časa, razviti paralelni program dela, ki ne bo strogo vezan na termine in, da se bo dal prodati.

Razvoj energetike bo usmerjen predvsem k racionalni porabi energije in uvajanju novih energetskih virov v proizvodnjo.

Bistveno vlogo v stroških bo odigralo splošno varčevanje z energijo, ki jo ne bodo v stanju zagotavljati samo delavci energetike, temveč bo morala biti skrb vsakega posameznega delavca — člana našega kolektiva.

DS »Skupne službe«

Sam naziv delovne skupnosti »Skupne službe« se je pojavil v takem smislu, kot ga poznamo danes v naši delovni organizaciji leta 1974. V samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo, ki so ga TOZD sprejele 11.2.1974 so bile opredeljene ustavne usmeritve glede oblikovanja delovnih skupnosti.

Pojem delovna skupnost se je dobrih 10 let pred gornjim datumom enačil s pojmom delovne organizacije v organizacijsko-kadrovskem smislu. Delovno skupnost so sestavljali »delovni ljudje«, ki so prosto odločali o svojem delu in o drugih pravicah, ki jih imajo kot člani delovne skupnosti. Statut tovarne iz leta 1970 je določal, da se podjetje deli na organizacije združenega dela — delovne enote, ki se pojavljajo kot »delovne enote strokovnih ali skupnih služb in proizvodne delovne enote«. Delovne enote strokovnih ali skupnih služb je obsegla: Splošni sektor (DE 150), gospodarsko-računski sektor (DE 200), komercialni sektor (DE 300) in tehnični sektor (DE 500). V letu 1975 se je splošni sektor oblikoval kot tajništvo podjetja, na novo pa se je ustanovil sektor za kadrovske in socialne zadeve, novo ime je dobil tudi gospodarsko-računski sektor in sicer finančno računovodski sektor.

Kako opredeliti današnjo vlogo delovne skupnosti »Skupne službe« (DSSS)? Osnovna naloga delovne skupnosti je, da opravlja za potrebe TOZD, združenih v DO, vsa administrativno-strokovna dela in pomožna dela, komercialna, projektivna, znanstveno-raziskovalna in druga podobna dela, ki so skupnega pomena za doseg ciljev združevanja v delovno organizacijo. Po uveljavitvi Zakona o združenem delu se je pojavilo več teore-

tično pravnih vprašanj, kako uskladiti vlogo DSSS s potrebami proizvodnega procesa in zakonsko opredelitvijo. V tem je bilo zlasti pomembno opredeliti pravno odgovornost glede opravljanja določenih poslov za temeljne organizacije.

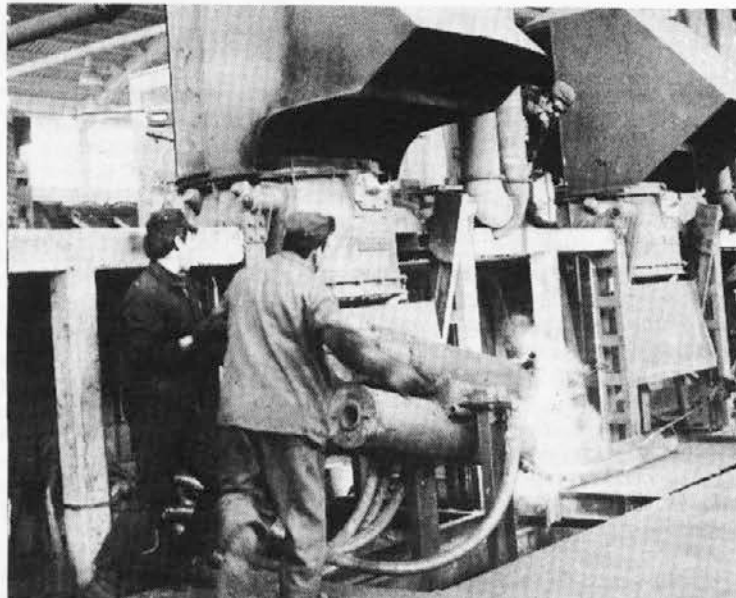
Delovna skupnost nastopa v pravnem prometu predvsem v zvezi z nalogami zaradi skupnih nalog in interesov. V pravnih odnosih s tretjimi osebami nastopa DSSS v svojem imenu in na svoj račun (zagotavljanje delovnih sredstev, zgradb in poslovnih prostorov). Od takega nastopanja pa je treba ločiti primere, v katerih delavci DSSS nastopajo v imenu delovne organizacije ali po posebnem pooblastilu — v imenu posamezne TOZD ali več TOZD.

Dejavnost je razdeljena na glavno in stransko. Glavna dejavnost DSSS je opravljanje določenih poslov in storitev v interesu poslovanja celotne DO (prodaja doma in na tujem, izvozno-uvožno poslovanje, itd.), stranske dejavnosti pa zajemajo niz aktivnosti DSSS za uredničevanje proizvodnega procesa (prevoz blaga, prehrana, knjigovodstvo, ipd.)

Za opravljanje zaupanih poslov so se DSSS organizirale v organizacijske enote:

- tajništvo delovne organizacije (SM 910)
- marketing sektor (SM 920)
- kadrovsko-socialni sektor (SM 930)
- finančna služba (SM 950)
- nabavni sektor (SM 960)
- knjigovodstvo (SM 970)

V zgoraj navedenih organizacijskih enotah v DSSS je skupno zaposlenih okoli 300 delavcev, ki uspešno in zadovoljivo izvajajo zaupana dela in naloge. Financiranje DSSS se vrši po načelih svobodne menjave, konkretnije pa je to urejeno v ustreznih samoupravnih sporazumih.

Družbeno-politične organizacije

Zveza sindikatov

Trideset let je, od kar se je rodila Mehanotehnika. Ob nastanku delovne organizacije pa so se v njej rodile tudi družbeno politične organizacije in samoupravni organi. Ena od teh družbeno političnih organizacij je »Sindikat.«

Članom kolektiva bi rad predstavljal, v kakšni obliki deluje sindikat v DO ter naloge sindikata, ki jih je opravljal do sedaj in kakšne naloge ima sindikat po 10. kongresu ZSS. Z delom sindikata v naši DO smo lahko, pa tudi nismo zadovoljni.

Zakaj besedi lahko in nismo? Lahko smo zadovoljni zato, ker je bil sindikat pobudnik za izgradnjo obrata družbene prehrane, splošne ambulante v DO, skrbel je za preskrbo ozimnice našim delavcem, bil pobudnik za obravnavo in sprejemanje samoupravnih aktov, skrbel je za obdaritev otrok ob Novem letu, vedno je bil organizator ekskurzij ali izletov posameznih osnovnih organizacij itd. Besedo »nismo« bili zadovoljni z delom sindikata, pa predvsem mislimo, da je posvetil premalo pozornosti uresničevanju samoupravnih pravic in odločanju delavcev. Zato bi bilo prav, da tudi besedo »nismo« sedaj po 10. kongresu ZSS spremenimo v besedo »smo zadovoljni«.

Članom kolektiva bi rad na kratko osvežil spomin, v kakšni obliki sindikat deluje sedaj v naši DO in kakšne naj bi bile naloge te najštevilnejše delavske družbeno politične organizacije. V delovni organizaciji imamo 10 osnovnih organizacij. Od teh jih je devet v matičnem podjetju eno pa imamo v TOZD Pliš igrače — Materija. TOZD Tehnične igrače, ki šteje pet delovnih enot, ima tudi pet osnovnih organizacij in predsedniki teh tvorijo IO TOZD Tehnične igra-

če. Predsedniki vseh desetih osnovnih organizacij sestavljajo IOK OOZSS — DO Mehanotehnika (Izvršni odbor Konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Slovenije). Vsaka osnovna organizacija razpolaga s svojimi sredstvi mesečne članarine, ki se zbirajo v skupni blagajni sindikata. Sredstva delimo po številu zaposlenih v TOZD oziroma v delovni enoti.

Vsako koriščenje sredstev vedno odobri IOK OOZSS DO. V glavnem se ta sredstva koristijo za obisk bolnikov (delavcev—delavk, ki so v bolniškem staležu nad 45 dni). Nadalje se sredstva koristijo za razne ekskurzije in izlete. Premalo pa jih osnovne organizacije koristijo za nabavo literature za družbeno politično izobraževanje.

Kljub temu, da sem nekoliko kritično opisal delo sindikata v minulem obdobju, pa ne moremo mimo dejstva, da so bile prav osnovne organizacije pobudnice in nosilke stabilizacijskih ukrepov, ki so jih predlagali poslovodni organi, velikokrat pa so iniciative prišle tudi od članov osnovnih organizacij. V tem času je bila glavna težnja: racionalnejša poraba materialov, boljše izkoriščanje in povečanje delovnega fonda in nenazadnje tudi nagrajevanje po delu. Uspehi teh akcij so različni. Moje mnenje pa je, da bi bili z večjo angažiranostjo rezultati precej boljši.

Sedanji gospodarski položaj nam ne dopušča, da bi na dolgo analizirali uspehe in neuspehe našega doseganega dela. Zato moramo odločno zastaviti cilje in opredeliti naloge vseh nas, da bi bila pot do uresničitve zastavljenih ciljev čim hitrejša. Te naloge in smernice nam je jasno začrtal 10. kongres ZSS.

Zveza komunistov

V delovni organizaciji Mehanotehnika deluje zadnji dve leti skupno (po TOZD in DSSS) pet osnovnih organizacij ZK, ki so z delom vezane na občinsko konferenco ZK Izola in eno osnovno organizacijo ZK v Materiji (TOZD »Pliš igrače«), ki je z delom vezana na občinsko konferenco ZK Sežana.

Vsaka osnovna organizacija ima sekretariat in razne komisije kot npr. komisija za kadrovanje, idejnopolitično usposabljanje, po potrebi pa tudi druge komi-

sije ali delovne skupine. OOZK so popolnoma samostojne in delujejo v skladu s statutom ZKJ — ZKS in svojimi programi. Problematiko, ki je vezana na celotno delovno organizacijo, obravnavamo na skupnih sejah vseh OOZK ali konferenci ZK Mehanotehnika. Skupne seje so ena od oblik boljšega in usklajenega delovanja članov ZK v Mehanotehniki. Na te seje vabimo vse delavce delovne organizacije, vendar opažamo, da

se takih sej ne udeležujejo, kljub pomembnosti, ki je na dnevnih redih. Kot usklajevalno telo za povezovanje OOZK v Mehanotehniki skrbi koordinacije sekretarjev, ki po presoji pripravljajo skupne seje oziroma konference ZK.

Vsaka OOZK deluje v skladu s

statutom ZKJ, ZKS, resolucijo 9. kongresa ZKS in resolucijo 12. kongresa ZKJ ter po lastnih programih, ki so po OOZK skoraj enaki. Ti programi se dopolnjujejo s tekočimi nalogami in nalogami komunistom, ki izhajajo iz sej CK ZKS, CK ZKJ in občinske konference ZK Izola.

ZSMS

Ob ustanovitvi Mehanotehnike oziroma le nekaj let za tem, se je v kolektivu zaposlilo veliko mladih delavcev, ki so se združili v mladinsko organizacijo. V spominu je ostala prva mladinska akcija in sicer saditev dreves v Izoli na »Svetilniku«. Mladina je bila zelo delovna in aktivna, saj se je vključila v razne sekcije, kakor na primer v modelarsko, razne izobraževalne tečaje, kulturno dejavnost, tekmovanja »pokaži kaj znaš«, ipd. Vse sekcije in akcije so bile v popoldanskem času. Organizirani so bili razni izleti, mladinski plesi, družabna srečanja... V okviru mladinske organizacije je pred več kot dvajsetimi leti deloval »klub mladih proizvajalcev«. Takrat je bil ta klub eden najboljših v Jugoslaviji. Dejavnost kluba je bila vsestranska. Člani kluba so se aktivno udeleževali vseh sej samoupravnih organov in upravnega odbora. Ena izmed oblik njegove dejavnosti je bila tudi — izdajanje časopisa »Mladi proizvajalec«, ki se je kasneje razvil v današnje glasilo MI.

V kasnejših letih je mladinska organizacija dobila novo vlogo in s tem se je njena dejavnost spremenila. Mladi delegati so enakopravno s starejšimi vključeni v delo samoupravnih organov. Poleg tega mladinska organizacija obravnava gradiva za seje samoupravnih organov. Obravnava tudi predloge samoupravnih sporazumov in aktivno sodeluje v fazi njihovega sprejemanja.

Mladi se vključujejo v vse akcije občinske organizacije mladih. Poleg teh so bile samostojno organizirane delovne akcije v proizvodnji, pri čiščenju okolice tovarne in podobno.

Vedno je bil lepo organiziran sprejem Zvezne štafete mladosti. Ne smemo pozabiti na športno dejavnost, v kateri sodelujejo in jo večkrat tudi organizirajo. Ena od dejavnosti je tudi organiziranje in izvedba pohodov ob raznih praznikih, ki imajo značaj obujanja tradicij NOB.

Zveza borcev

Kakor vse ostale naše družbeno politične organizacije je tudi organizacija »Zveza borcev« v Mehanotehniki skozi celi razvoj Mehanotehnike s svojim aktivnim udejstvovanjem dajala močan družbeno politični prispevek na področju razvijanja samoupravljalškega sistema v tovarni. Lahko rečemo, da je Zveza borcev naše DO, posebno v najtežjih časih tovarne, s svojim neposrednim aktivnim delovanjem pripomogla k razreševanju konfliktnih situacij.

Kakor je vedno naša DO združevala delavce raznih narodov in narodnosti, tako lahko rečemo, da je v organizaciji Zveze borcev združevala borce raznih naših partizanskih rodov, brigad, proleterskih, prekomorskih, garibaldinskih itd.

Tako, da ne samo s pisano besedo, temveč z delom rame ob rami so naši borci neposredno utrjevali tisto, kar je naš tov. Tito vedno in vedno podčrtoval, a to je bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti. Organizirani kot aktiv v sestavi občinske organizacije Zveze združenja borcev NOV so se naši borci vedno aktivno vključevali v proizvodno delo, samoupravne organe in delegatski sistem.

»Naše vrste se redčijo« je rubrika, ki jo objavlja borčevski časopis TV — 15. Lahko rečemo, da se na žalost tudi vrste borcev našega aktiva redčijo. Naši člani odhajajo v zasluženo upokojevo, neštetokrat pa nas na žalost za vedno zapustijo. Čeprav se je število borcev naše DO v zadnjih časih močno zmanjšalo, upamo in smo prepričani, da bomo tudi v manjšem številu vedno kos nalogam, ki jih narekuje statut.

Kultura

Če želimo spregovoriti o kulturnem življenju Mehanotehnike v vseh letih njene rasti in razvoja, moramo na prvem mestu poudariti, da kulturne dejavnosti niso zavidljivo zaživele. V vseh 30. letih smo jih komaj dodobra občutili. Nedvomno je naše ne preveč bogato kulturno življenje povezano z mrtvilom na področju kulture v občini Izola. Čeprav se zavedamo, da smo v naš 1700 članski kolektiv vse premalo vključevali kulturno dejavnost, pa smo vse skozi skrbeli, da bi kar najbolje izkoristili ponujene priložnosti približati kulturo delavcu. O tem nam pričajo številne razstave, razna srečanja (predvsem s pripadniki JLA), nabave vstopnic za gledališče, izleti, nastopi raznih skupin in podobno. Med vsemi temi je bilo največ razstav.

Ob 15. letnici tovarne je bila organizirana razstava naših izdelkov v Izoli. Obisk je bil izreden. Leta 1972 je bila pod pokroviteljstvom ZSMS in sodelovanjem obalnega sindikalnega sveta v prostorih naše tovarne organizirana razstava del slovenskih slikarjev. Poudariti moramo, da je to bila prva razstava te vrste v Sloveniji, namen pa je bil približati umetnost delavcu. Kasneje so se v prostorih naše delavske restavracije vrstile različne razstave, med njimi je svoje likovne izdelke razstavljala tudi Izolska likovna sekcija »Lik«, v kateri je sodeloval tudi naš nekdanji sodelavec Marko Skok. Na pobudo ZK je bila pod geslom »Človek-Delo-Kultura« organizirana razstava del, ki so jih izdelali delavci. Razstavljene so bile številne skulpture, slike, fotografije, gobleni in druga ročna dela. Zelo obiskana je bila razstava Titovih in Leninovih znamk in literature o tovarišu Titu.

Zelo veliko zanimanja je vzbudila razstava risbic predšol-

skih otrok na temo »Moja najljubša igrača«. Precej staršev je na panojih videlo risbice svojih otrok. Deset najbolj uspešnih risbic smo nagradili s praktičnimi darili. Trikrat smo organizirali razstavo fotografij, večkrat pa razstavo literature o JLA in fotografije iz vojaškega življenja.

Omeniti moramo tudi spremljanje poti štafete Mladosti, mladinci so vsak dan vrisovali prehojeno pot štafete. Za vse te razstave je značilno, da so si jih ogledali skoraj vsi člani našega kolektiva.

Pod kulturne aktivnosti spadajo tudi obiski gledaliških in drugih skupin s svojimi predstavami. Delavcem smo skušali omogočiti ogled takih predstav tako, da je sindikalna organizacija odkupila vstopnice po znižanih cenah in jih posredovala interesentom, odkupovala je celotne abonmaje, ali pa kar cele predstave. Poleg tega o bili organizirani krajsi nastopi v sami tovarni. V prostorih našega kolektiva so nastopali člani igralске akademije iz Ljubljane s Cervantesovo enodejanko, ki so jo kasneje uprizorili tudi na trgu v Izoli. Naši gostje so bili tudi člani ansambla »Kosta Abrašević« iz Arandelovca. Na dvorišču so zaplesali in zapeli srbske narodne plesne pesmi. Tudi otroci osnovnih šol (predvsem izolske) so bili večkrat naši gostje. Nastopili so ob 8. marcu, dnevu mladosti, dedku Mrazu in drugih praznikih, s čimer so razveselili srca svojih mamic, znancev in ostalih sodelavcev.

Na začetku sem omenil, da smo organizirali več izletov. Sindikalna organizacija vsako leto organizira izlet za naše sodelavke. Lahko rečemo, da so ti izleti kulturno-prosvetnega značaja, saj se ob tem obvezno obišče razne kolektive in kulturne spomenike obiskanega kraja.

Na koncu ne moremo mimo dejstva, da prodaja knjig prav tako spada v kulturno delovanje.

Veliko naših delavcev kupuje knjige v času malice. Omenil bi še tradicionalna srečanja s pripadniki JLA... Vsako leto dvakrat naši delavci (delegacije) obiščejo karavlo Kastelec in vo-

jašnico v Postojni. Ob teh srečanjih so organizirani tudi krajsi nastopi. Sestavek končujem z željo, da bi naše kulturno življenje nekoliko bolj zaživele.

Šport

Ob obletnicah je naveda spregovoriti o prehojeni poti in doseženih uspehih. V tem članku bi rad spregovoril o rekreativni dejavnosti v tovarni. Od samega začetka se v kolektivu čuti močna potreba po rekreaciji. Prvi koraki so narejeni med malico, ko igramo velike derbije v malem nogometu, igramo odbojko, šah in podobno.

29. novembra 1958 je bila formirana prva športna sekcija in sicer v kegljanju. Ustanovitelji so bili: Vinko Drole, Aldo Opara, Angelo Kocjančič, Slavko Dpecal, Lovro Markič, Ludvik Klemenčič, Matevž Novak, Alojz Plavec, Tone Jelušič in Tine Remic. Zadnji trije so še vedno člani našega kolektiva. Ta sekcija deluje še danes, vendar v spremenjeni sestavi. Z razvojem kolektiva se je razvijala tudi rekreativna dejavnost. Organizirala so se tekmovanja med oddelki na nivoju tovarne. Prva tekmovanja so bila samoiniciativna npr., za pršut, kasneje pa organizirana in tradicionalna. Leta 1963 in sicer 1. februarja je bila ustanovljena šahovska sekcija. Prvi predsednik je bil Roman Sever. Med vodilne šahiste so poleg omenjenega predsednika spadali še Roman Mekiš, Gojko Bjelovuk in Viktor Brezovnik.

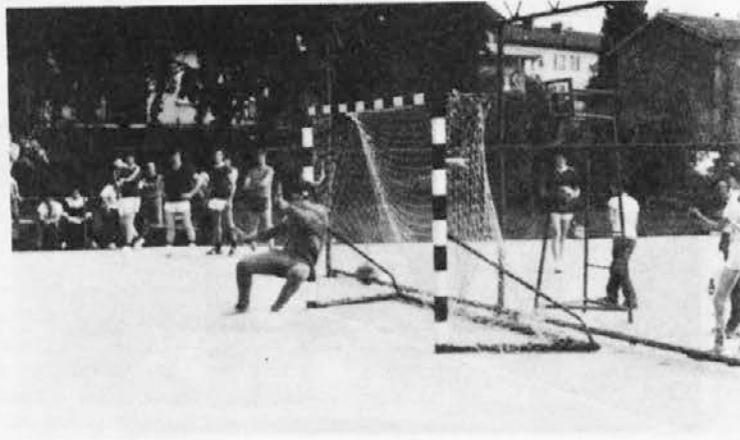
Takoj naslednje leto 25. aprila 1964 je bilo formirano društvo Ljudske tehnike. V sklopu tega društva so delovale štiri sekcije in sicer: Brodarska, Modelarska, Foto-kino in HO modelarsko-železniška sekcija. Rekreacija v tovarni je naglo ekspandirala z uvedbo obalnih sindikalnih iger,

pa tudi bolj organizirano obliko. Postali smo stalni udeleženci teh iger in sicer v devetih panogah. Poleg moških so začele tekmovali tudi ženske in sicer v naslednjih panogah: kegljanje, streljanje, odbojka, roketni šah. Moške sekcije so seveda bile bolj masovne saj so tekmovali v naslednjih panogah: mali nogomet, roketni šah, odbojka, košarka, kegljanje, balinanje, streljanje, namizni tenis in vlečenje vrvi.

Ekipe so na teh tekmovanjih sodelovale z različnimi uspehi. Prvih nekaj let smo se borili za tretje mesto v skupni uvrstitvi, kasneje pa smo imeli zagotovljeno drugo mesto, takoj za Tomosom in sicer, zahvaljujoč se veliki kvaliteti naših športnikov. Največji uspeh je bil dosežen leta 1975, ko smo v ekipnem seštevku zaostali za Tomosom samo dve točki (Tomos je zmagal za zeleno mizo). Naše ekipe so, kot zmagovalci DSI Obale, sodelovale tudi na DŠI Primorsko-Notranjske, kjer so sodelovali zmagovalci desetih občin.

Poleg teh nastopov redno sodelujemo tudi na občinskih igrah, kjer dosegamo najboljše uspehe, saj smo prehodni pokal osvojili kar 3x zapovrstjo in ga tako dobili v trajno last.

V naših »vitrihah« je čez štiri-deset pokalov, ki so jih naši športniki osvojili na raznih tekmovanjih. Velika zasluga za ta razvoj rekreativnega športa gre amaterskim organizatorjem rekreacije kot so: Edi Torkar, Tone Kovačič, Maglica Mirko, Boris Milošev in drugi. Vzporedno s tekmovanji smo gojili tudi množično rekreacijo, ki pa je bila odvisna od več faktorjev, kot so: sredstva, objekti, organiziranost v občini, kadri in podobno.

Družbeni standard delavca – naša nenehna skrb

Izobraževanje

Mehanotecnika je zaposlovala od vsega začetka veliko mladih v starosti 15–20 let, ki pa v tedanjem času niso imeli takšnih možnosti izobraževanja kot danes. Zato je bil poudarek na tem področju toliko večji. Tako je bil že v letu 1960 v Izoli (v prostorih sedanjega Razvojnega centra) ustanovljen Pionirski dom, v katerem naj bi potekala vzgojno izobraževalna dejavnost za mladino. Ta Pionirski dom se je kmalu preimenoval v Izobraževalni center Mehanotehnike, ki je imel nalogo usmerjati mladino za kasnejšo zaposlitev in organizirati izobraževalne dejavnosti za delavce Mehanotehnike. Takratna kadrovska – izobraževalna politika je bila usmerjena predvsem v nudenje pomoči delavcem in štipendiranje glede na velike potrebe delovne organizacije po strokovnih kadrih. Vzpostavilo se je tudi danes že tradicionalno sodelovanje s Skupnostjo za zaposlovanje, Delavsko univerzo, Osnovno šolo, srednjimi šolami, višjimi in visokimi šolami ter drugimi izobraževalnimi ustanovami. Poudariti moramo, da je bil tedaj Izobraževalni center Mehanotehnika eden prvih eksperimentalnih izobraževalnih centrov v SRS, ki je imel redno zaposlenih več inštruktorjev za posamezna področja izobraževanja in več izbranih zunanjih sodelavcev za splošno izobraževanje. Štipendiranje se je izvajalo od vsega začetka, tako rednih študentov, kot tudi študentov ob delu. Na ta način si je Mehanotehnika sama usposobila skoraj vse vodilne in ostale strokovne kadre. V zadnjih 20-letih je bilo štipendiranih ali na drug način stimuliranih preko 800 udeležencev izobraževanja.

Pogosto so se izvajali progra-

mi dokvalifikacije ali prekvalifikacije za ustrezen poklic. Po letu 1970 se je velika pozornost posvetila zlasti izobraževanju za varno delo. Tako so sedaj že vsi delavci – delavke na delavnih mestih s povečano nevarnostjo vključeni v programe periodičnega usposabljanja in preverjanja znanja iz varstva pri delu. Večina zaposlenih (nad 1000) si je ob delu pridobila priučitev, polkvalifikacijo ali pa se je funkcionalno usposabljala za opravljanje svojega dela. Srednjo, višjo in visoko izobrazbo si vsako leto pridobi 15–20 zaposlenih ter dodatno cca 15 rednih študentov.

Trenutno imamo nad 100 rednih in izrednih študentov, za katere je predvidena vključitev v delovni proces v naslednjem srednjeročnem obdobju. Po zaključnem šolanju se sistematično vključujejo v delovni proces kot pripravniki in se usposablajo po splošnem in specifičnih programih.

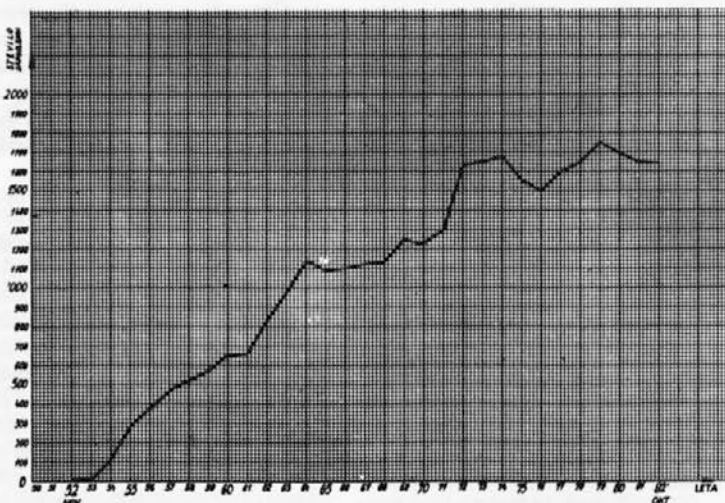
V zadnjem obdobju se Mehanotehnika tudi aktivno vključuje v proces usmerjenega izobraževanja. To vključevanje poteka v okviru sodelovanja s šolami in izobraževalnimi institucijami pri oblikovanju vzgojno-izobraževalnih programov.

Drugi vidik vključevanja pa se odraža v organizaciji proizvodnega dela oz. delovne prakse za učence usmerjenega izobraževanja. Tako je bila v preteklem šolskem letu v Mehanotehniki organizirana proizvodna oz. delovna praksa za preko 250 učencev in študentov, imamo usposobljenih več inštruktorjev za uvajanje učencev, organizirane uvajalne seminarje itd. Na koncu naj omenimo še, da je Mehanotehnika v zadnjih letih odprta tudi za številne strokovne ekscurzije, saj jo obišče in si ogleda proizvodni proces nad 2000 obiskovalcev letno.

Zaposlovanje

Stanje zaposlenih se je od ustanovitve neprestano večalo, značilna so vmesna obdobja, ko je stagniralo, celo zmanjšalo. To

so bile predvsem posledice zunanjih in notranjih razlogov, kot npr. gospodarske reforme v letu 1965, rezultati poslovanja v letu 1975, gospodarska stabilizacija v letu 1980. Gibanje zaposlenih je v neposredni zvezi z notranjo in zunanjo gospodarsko dinamiko.

VVZ

Od ustanovitve naše delovne organizacije, ki je že na vsem začetku imela program izdelovanja igračk, – z leti se je proizvodnja posodobila in razširila, je zahtevala žensko roko. Tako smo zasledili od vsega začetka hiter porast mlade delovne sile, posebno po letu 1954. Kako so te delavke – matere reševale problem varstva otrok? Lahko rečemo, da je bil problem zelo težak, saj je bilo vzgojno-varstvenih zavodov vse premalo, delo pri nas pa je potekalo v treh izmenah. Večina izmed njih si je pomagala s starši, možem, prijatelji in sodelavci tako, da so si medsebojno varovali otroke.

Naša delovna organizacija se je vsled velikega porasta ženske delovne sile po svojih močeh skušala vključevati v reševanje te problematike. V letih 1964–1967 smo že zasledili organizirano dejavnost glede reševanja socialne problematike. Ustanovljena je bila komisija za družbeni standard, ki je ugotavljala socialnoekonomsko stanje družin naših delavcev. Družinam z nizkimi osebnimi dohodki je regresirala del cene oskrbnega dne v VVZ glede na višino dohodka na člana družine.

Velike težave pri organiziranem varstvu otrok so predstavljale tudi majhne kapacitete ustreznih prostorov za izvajanje vzgojno-varstvene dejavnosti.

Nekje v letu 1953 je bil ustanovljen t.i. otroški dom, vendar ni reševal kompletne problematike. Z združitvijo tega doma z obstoječim vrtcem, to je bilo nekje v letu 1963, pa so se možnosti za sprejem tudi izboljšale. Vendar s časom vse te kapacitete niso zadoščale, zato se je pričelo z gradnjo novega vrtca v letu 1972, ki obstaja še danes.

V zadnjih letih pa organizacija vseh dejavnosti s področja socialnega dela teče mnogo lažje. Ustrezne službe in naši delegati že lahko sodelujemo pri vključevanju naših otrok v VVZ, kar nam omogoča lažje reševanje problematike naših delavcev. Poleg tega skušamo reševati čimveč problemov tudi z varstvenimi družinami. Zaradi premajhnih kapacitet smo se v letu 1980 odločili, da nadaljujemo s samoprispevkom do leta 1985. Iz teh sredstev se je začela graditi še ena vzgojno-varstvena ustanova, s katero bomo po obstoječih podatkih skoraj v celoti pokrili sedanjo problematiko varstva otrok.

V letu 1982 je bilo obravnavanih 395 prošenj za sprejem otrok v VVZ, vendar so kapacitete dovoljevale sprejem le 163 malčkom. Sprejetih je bilo 45 otrok naših delavcev. Kapacitete novega vrtca znašajo za 200 otrok, kar kaže da bodo sedanje potrebe po varstvu otrok v glavnem rešene.

Družbeni standard delavca – naša nenehna skrb

Zdravstvo

Zdravstvenemu varstvu se je v Mehanotehniko posvečala že od ustanovitve dalje velika pozornost. V začetku je bila organizirana prva pomoč po posameznih oddelkih s tem, da se je uredilo omarice prve pomoči in določilo odgovorne delavce za to dejavnost. Zdravstveno varstvo med delom je spadalo v okvir varstva pri delu.

Bolj organizirano zdravstveno varstvo se je začelo leta 1963, ko je Mehanotehnika dobila stalno medicinsko sestro in splošnega zdravnika, ki sta opravljala nujne primere zdravljenja (kurative) in predvsem preventive. V vseh oddelkih so na tečajih usposobili odgovorne delavce za prvo pomoč, ki so bili organizirani preko RK Izola in so trajali 20–80 ur. Posebno skrb so posvečali kroničnim bolnikom, ki so jih pošiljali med dopu-

stom v zdravilišče. Opravljali so tudi predhodne zdravniške preglede (pregled pred zaposlitvijo) in se posvečali predvsem preventivnim ukrepom zdravstvenega varstva pri delu.

Pred desetimi leti je Mehanotehnika dobila celotno zobozdravstveno ekipo (zobozdravnik, asistent in zobotehnik) ter v ta namen usposobila ambulanto iz lastnih sredstev. V jubilejnem letu 1982 so delavci Mehanotehnike v lastni režiji uredili in opremili nove prostore za splošno in zobno ambulanto, ki veljajo v tem času za najbolj usposobljene prostore obratnih ambulant na Obali. Tu delujeta dve zdravstveni ekipi: splošna in zobna s šestimi redno zaposlenimi zdravstvenimi kadri (dva zdravnika – 4 zdravstveni delavci).

Večina delavcev (razen TOZD Pliš igrače) ima zdravstvene kartone v Obratni ambulanti, kjer se pretežno opravlja kurativa.

Preventiva naj bi se začela bolj intenzivno izvajati v bodoče.

V zadnjih petnajstih letih, ko se bolj natančno spremlja vrsta obolenosti zaposlenih, lahko rečemo, da so na prvih mestih predvsem akutna vnetja dihal, revmatična obolenja, manjše poškodbe na delu (udarci, urezi) in poškodbe, ki nastajajo izven dela. V zadnjih letih se

izrazito večajo bolezni kosti, sklepov in mišic.

Razvoj dejavnosti zdr. varstva bo stremel za tem, da se bo večala zdravstvena preventiva in, da se bo za zdravljenje tipičnih obolenj povabilo k sodelovanju še občasno ginekologa in ortopeda, za kar bo treba ambulantno še opremiti.

Stanovanja

Urejeno bivanje predstavlja za vsakega človeka zadovoljive ene najbolj osnovnih potreb. Delavci Mehanotehnike smo se od vsega začetka srečevali in poskušali na kar najbolj ustrezne načine reševati ta problem, čeprav ga ni bilo mogoče rešiti v celoti.

V preteklosti je bilo več poskusov, kjer se je hotelo zjeti to reševanje bolj celovito. Velikokrat nismo bili materialno sposobni

uresničiti programov, večkrat pa ni bilo objektivnih možnosti realiziranja. Kljub temu je velik del delavcev Mehanotehnike bil deležen reševanja svojega stanovanjskega problema s strani Mehanotehnike, oziroma Stanovanjske skupnosti, v kateri so delovali delegati naše delovne organizacije.

Sedanja slika prosilcev za rešitev svojega stanovanjskega problema je naslednja:

- na stanovanje čaka 204 prosilcev, — za posojila 147 prosilcev, — za adaptacije pa 39 prosilcev.

Prehrana

Večina večjih delovnih organizacij organizira pripravo toplega obroka v lastnih okvirih, da tako zadosti človekovim najbolj osnovnim potrebam. Delavci Mehanotehnike se zavedajo tega, zato pa imamo sodobno opremljeno delavsko restavracijo. Da je prišlo do tega, je moralo preteči precej časa.

V začetku so delavci prinašali malico s seboj, ki so jo zaužili kar na delovnem mestu, nekateri se pa sploh niso hranili. Nekoliko bolje organizirano prehranjevanje je bilo takrat, ko smo priskrbeli topli obrok iz raznih gostinskih obratov in smo ga delili delavcem po oddelkih. Pred približno 20 leti se je adaptiralo staro leseno barako, v kateri se je pripravljalo topli obrok (cca 350 dnevno) in ga razdeljevalo po oddelkih, ali kar na dvorišču. Takrat je delalo v menzi 5 delav-

cev. Pred 15 leti so delavci Mehanotehnike na pobudo družbenopolitičnih organizacij začeli načrtovati nov obrat družbene prehrane, ki je bil leta 1972 v rekordnem času tudi zgrajen v obliki kot ostaja danes.

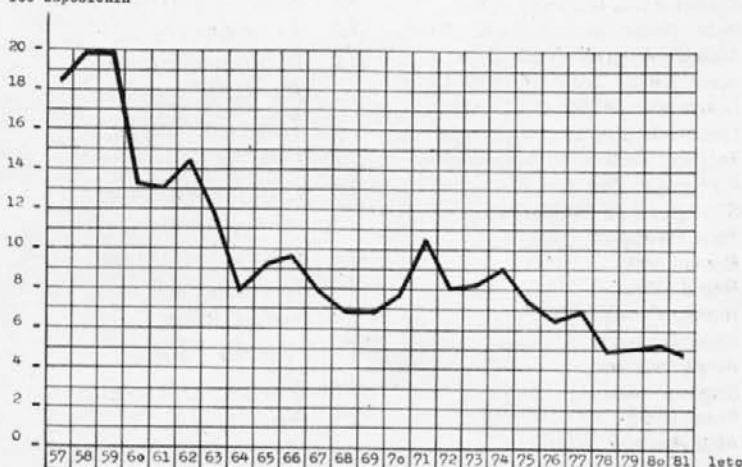
Obrat družbene prehrane pripravi vsak dan cca 1400 toplih in hladnih obrokov, izda cca 200 litrov mleka, 300 jogurtov, 200 litrov čaja, letno 80.000 hladnih napitkov in 80.000 kav. Oblika malic je enolončnica kalorične vrednosti 1100 – 1200 kalorij s 30 vrstami različnih jedi.

Sanitarno kontrolo izvaja sanitarna inšpekcija, sodelujemo pa z Zavodom za socialno medicino, ki stalno nadzoruje higijensko neoporečnost opreme in prehrane. Težnja delavske restavracije je, da se prilagodi željam in potrebam zaposlenih, čeprav je na tem področju zelo težko uskladiti možnosti in želje, saj je 1500 različnih ljudi z različnimi potrebami, okusi in različno prehransko tradicijo.

Varstvo pri delu

KRIVULJA POTRGA NESREČ PRI DELU NA 100 ZAPOSLENIH ZA OBDOBJE 25 LET

Število nesreč pri delu na 100 zaposlenih

V zadnjih letih je bilo med drugim veliko storjenega pri pregledih in preizkusih delovnih priprav. Še naprej se izvaja intenzivno usposabljanje delavcev za opravljanje del na delih, kjer je nevarnost za poškodbe večja ter preizkusov znanja iz varstva pri delu. Postopno in kompleksno reševanje vseh zadev s področja varstva pri delu skozi vsa leta delovanja, je prineslo tudi določene rezultate, ki jih jasno ponazarja zgornja krivulja nesreč pri delu.

Koncem petdesetih let je bilo zabeleženo največje število nesreč pri delu. Prvi velik padec je bil v letu 1960 zatem pa v 1964. letu. V naslednjih letih so nastopila večja in manjša nihanja tja do leta 1978, ko se je število nesreč pri delu zmanjšalo in so se do leta 1981 umirjeno gibale v teh okvirih. Če primerjamo leto 1957 in leto 1981 vidimo, da se je število nesreč zmanjšalo od 18,4 na 4,8 na 100 zaposlenih, kar pomeni več kot trikrat manjše število nesreč.

(Nadaljevanje z 2. strani)

zadnjem času smo začeli intenzivnejše obnavljati naša proizvodna sredstva, da bi tako dosegli še boljše produktivnost dela. Naše dobro gospodarjenje v zadnjih letih nam kljub zaostrenemu gospodarskemu položaju, omogoča investiranje v nekatere prepotrebne prostore in tehnologijo. Življenje in razvoj našega kolektiva so včasih spremljali tudi težki trenutki. Še predobro se spominjamo krize leta 1973, ki je zelo omajala trdne temelje takratnega kolektiva. Le naša samoupravna usmerjenost in zrel odnos sta preprečila, da se ni kolektiv zrušil. Visoka samoupravna zavest, predvsem pa trdna volja naših delavcev prebroditi težave, je kmalu povrnila zaupanje v lastne sile in določnost, da obdržimo in še naprej razvijamo socialno varnost večjega dela občanov Izole.

Ob tem jubileju prav tako ne smemo pozabiti, da je bil delovni kolektiv v svojem razvoju vedno med tistimi, ki so bili nosilci in pobudniki novih idej in načel v samoupravljanju. Mehanotehnika je bila namreč prva pri organiziranju samoupravnih organov. Vseskozi se je samoupravna organiziranost našega kolektiva spreminjala. Vedno znova so

se iskale nove kvalitetnejše oblike, ki bi nudile še boljše uspehe. Odločeni smo, da sami samoupravno upravljamo z našim kolektivom. Vsaki poiskusi, da bi o naši usodi odločale forumske strukture ali kdor koli drug, so naleteli na neplodna tla. Vse to kar danes kot kolektiv in delavci kolektiva imamo, je rezultat našega dela, plod naših rok, našega truda, požrtvovalnosti in odrekanja. Je tudi plod našega znanja in sposobnosti. Trdna odločnost, da bomo nadaljevali po zastavljenih smernicah našega nadaljnjega razvoja, ob velikem zaupanju v lastne sile in v samoupravljanje, bo naš kolektiv vodila k nenehnemu razvoju in rasti.

Ob tej priložnosti bi rad v imenu delavskega sveta delovne organizacije čestital vsem delavcem našega kolektiva. Posebno je moja čestitka namenjena pionirjem, torej delavcem, ki so že 25 in več let člani našega kolektiva in nenazadnje tudi našim upokojenim sodelavcem. Med pionirji bi rad posebej pozdravil in se zahvalil naši po stažu najstarejši delavki Mariji Bonin. Celotnemu kolektivu pa še veliko nadaljnjih uspehov.

Predsednik delavskega sveta

Pionirji Mehanotehnike

1. Marija Bonin
2. Sergio Gobbo
3. Gina Moro
4. Marjan Gregorič
5. Karla Hrvatinić
6. Marta Pavlovčič
7. Darko Kos
8. Mirela Bologna
9. Viktorja Črnac
10. Dragica Markovič
11. Marija Mezgec
12. Antonija Trajbar
13. Andrej Drnikovič
14. Stanislava Pečar
15. Dušan Rožac
16. Alojz Trebec
17. Vera Čehovin
18. Olga Pirjevec
19. Albina Pugliesa
20. Armida Maljukan
21. Cvetka Ivanovič
22. Rudolf Buršič
23. Marija Andrijašič
24. Rozka Zager
25. Alojz Plavec
26. Marjan Slavec
27. Anton Pavlovčič
28. Anton Povh
29. Albert Čič
30. Milka Kocjančič
31. Gojko Bjelovuk
32. Virgilij Barut
33. Vida Opara
34. Bibjana Podreka
35. Bernard Šinkovec
36. Terezija Pincin
37. Libera Klun
38. Liljana Ilič
39. Ana Zornada
40. Ivana Stojanovič
41. Janko Petrinja
42. Slava Jakac
43. Avrelj Pirjevec
44. Viktorija Hrevatin
45. Tomo Jukič
46. Sonja Babič
47. Zora Mulec
48. Marija Korenika
49. Marija Kogovšek
50. Mario Klun
51. Zvonko Sminderovac
52. Albert Paliska
53. Dušan Pregelj
54. Ivana Hudales
55. Guerino Rojc
56. Karlo Šček
57. Darko Šav
58. Silvano Tuljak
59. Romano Mekiš
60. Albino Lovrečič
61. Ana Babič
62. Julijan Bernardi

MI Mehanotehnika izdaja delovna organizacija Mehanotehnika Izola. Glasilo izdaja uredniški odbor: Jože Bolha, Andrej Dujc, Vojko Mahnič, Albin Lovrečič, Željko Popovič, Dušan Sosič, Boris Slosar. Glavni urednik: Sandra Grbec. Odgovorni urednik: Milan Vuga. Tehnični urednik: Brigita Kukovec. Fotografije: Žika Jovičič. S prispevki so sodelovali:

Tone Pavlovčič
Roman Mekiš
Bruno Gombač
Branko Furlan
Viktor Žnidarčič
Avrelj Pirjevec
Bogomir Likon
Franc Uršič
Alojz Plavec
Sergej Pirjevec
Josip Jurčola
Boža Mrakič
Marjan Starc
Ljubo Klanjšček
Milovan Vidmar
Vlado Maglica
Zlata Viler
Bojana Milošev
Boris Milošev
Marica Nedoh
Mirko Maglica

Naslov uredništva: Mehanotehnika, 66310 Izola, Polje 9, telefon 62-121, int. 205.

Po mnenju republiškega komiteja za informacije SR Slovenije je glasilo MI Mehanotehnika oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

*****

*Ob 30. obletnici
Mehanotehnike
čestitamo vsem delavcem
in upokojevcem našega
podjetja*

družbeno-politične organizacije –
samoupravni organi –
poslovodni organi –
uredniški odbor –

*****

MEHANOTEHNIKA

Enak naslovu temu ni nobeden,

Hočeš vedet' kaj o njem?

A ko te zanima, ti rad povem.

Naš proizvod v glavnem so igrače,

Odreka se tudi drugih ne uslug.

Tehnika že zahteva to,

En lan in dobra volja sta brez muh.

Hočeš? Ne, več ti ne povem.

Naš časopis poglej,

Išči, kar te zanima v njem,

Koristno tebi bo,

A napredek nam vsem.

1962

Trdo delo je za nami.

Rodilo lepe je uspehe.

I deje za en sam cilj, k uspešnosti so nas peljali

Delo, napora polno

Enotnost med nami je krepilo

Samoupravno številne rešujemo probleme,

En sam, mi vsi, slogo moramo kovati

Težav nobenih, nam ni se bati.

Le tako vstrajajmo naprej,

Enotna želja naj bo nas vseh.

Truditi se, za boljši jutri.

1982